

Oktober 2008

J.nr. RA-2007-609-0088

**Redegørelse om straffene i sager
om samlivsrelateret vold, drab og drabsforsøg**

1. Indledning

Justitsministeriet har ved skrivelse af 21. september 2007 anmodet Rigsadvokaten om at foretage en nærmere vurdering af strafniveauet i sager om vold i familierelationer i forhold til sager om tilsvarende vold i andre relationer.

Justitsministeriet har i den forbindelse anmodet Rigsadvokaten om på grundlag af en gennemgang af retspraksis at vurdere, om en eventuel forskel i det generelle strafniveau alene skyldes, at der i sager om vold i familierelationer oftere foreligger omstændigheder, som efter straffelovens almindelige stafudmålingsregler normalt skal tale for en mildere straf, eller om der kan være behov for nye initiativer med henblik på at sikre en ensartet vurdering af voldssager.

Rigsadvokaten har på den baggrund foretaget en gennemgang af straffene i sager om samlivsrelateret vold, drab og drabsforsøg. Gennemgangen omfatter sager, hvor der er begået vold mod eller drab/drabsforsøg på ægtefælle, samlever, kæreste eller lignende eller en person, som gerningsmanden tidligere har haft et sådant forhold til. Redegørelsen omfatter derimod ikke vold og drab/drabsforsøg i andre samlivsrelationer, f.eks. i forhold til børn, forældre, søskende eller lignende.

Redegørelsen er delt op i to hovedafsnit. Første del af redegørelsen (afsnit 2) vedrører samlivsrelateret vold og bygger på en række byrets- og landsretsdomme afsagt i slutningen af 2006 og i 2007, mens anden del af redegørelsen (afsnit 3) vedrører samlivsrelateret drab og drabsforsøg og bygger på nyere højesteretspraksis. Herudover indeholder redegørelsen et mindre afsnit om jalousidrab begået mod tredjemand (afsnit 4).

Redegørelsen suppleres af to bilag. Bilag 1 indeholder i oversigtsform en beskrivelse af de domme om samlivsrelateret vold, der er indgået i undersøgelsen, mens bilag 2 omfatter de højesteretsdomme, der danner grundlag for vurderingen af straffene i sager om samlivsrelateret drab og drabsforsøg.

Redegørelsen er nærmere opbygget således:

- Afsnit 2. Samlivsrelateret vold
- Afsnit 2.1. Grundlaget for redegørelsen
- Afsnit 2.2. Strafskærper vedrørende vold
- Afsnit 2.3. Generelt om strafudmålingen i voldssager
- Afsnit 2.4. Sammenligning med statistik fra Justitsministeriets Forskningsenhed
- Afsnit 2.5. Gennemgang af domme fra bilag 1
- Afsnit 2.5.1. Domme vedrørende straffelovens § 244
- Afsnit 2.5.1.1. Betingede domme
- Afsnit 2.5.1.2. Kombinationsdomme
- Afsnit 2.5.1.3. Ubetingede domme
- Afsnit 2.5.2. Domme vedrørende straffelovens § 245
- Afsnit 2.5.2.1. Betingede domme
- Afsnit 2.5.2.2. Kombinationsdomme
- Afsnit 2.5.2.3. Ubetingede domme
- Afsnit 2.5.3. Domme vedrørende straffelovens § 246
- Afsnit 2.6. Rigsadvokatens vurdering og konklusion vedrørende straffene for samlivsrelateret vold
- Afsnit 3. Samlivsrelaterede drab og drabsforsøg
- Afsnit 3.2. Statistiske oplysninger vedrørende drab
- Afsnit 3.3. Udgangspunktet for strafudmålingen
- Afsnit 3.3.1. Udgangspunktet i sager om samlivsrelaterede drab
- Afsnit 3.3.2. Udgangspunktet i sager om samlivsrelaterede drabsforsøg
- Afsnit 3.4. Samlivsrelationer, der udløser en lavere straf
- Afsnit 3.4.1. Indledning
- Afsnit 3.4.2. Samlivsforhold
- Afsnit 3.4.3. Ophævede samlivsforhold
- Afsnit 3.4.4. Kæresteforhold uden samliv
- Afsnit 3.4.5. Ophævede kæresteforhold uden forudgående samliv
- Afsnit 3.4.6. Kun seksuelt forhold
- Afsnit 3.5. Strafskærpende omstændigheder
- Afsnit 3.5.1. Indledning
- Afsnit 3.5.2. Andre strafbare forhold samt forstraffe
- Afsnit 3.5.3. Planlægning
- Afsnit 3.5.4. Flere gerningsmænd
- Afsnit 3.5.5. Frihedsberøvelse
- Afsnit 3.5.6. Drabsmetoden
- Afsnit 3.5.7. Usømmelig omgang med lig
- Afsnit 3.5.8. Forurettedes særlige behov for beskyttelse
- Afsnit 3.5.9. Varige skader ved drabsforsøg
- Afsnit 3.6. Strafformildende omstændigheder
- Afsnit 3.6.1. Indledning
- Afsnit 3.6.2. Gerningsmanden under indflydelse af stærk sindsbevægelse
- Afsnit 3.6.3. Andre forhold, der kan føre til formildelse af straffen
- Afsnit 3.7. Aktuelle domme
- Afsnit 3.8. Strafniveauet i Norge, Sverige og Finland
- Afsnit 3.8.1. Indledning
- Afsnit 3.8.2. Norge
- Afsnit 3.8.3. Sverige
- Afsnit 3.8.4. Finland
- Afsnit 3.9. Rigsadvokatens vurdering af straffniveauet i sager om samlivsrelateret drab og drabsforsøg
- Afsnit 4. Jalousidrab og -drabsforsøg begået mod tredjemand
- Afsnit 4.1. Afgrænsningen af sager om jalousidrab og -drabsforsøg
- Afsnit 4.2. Straffene i sager om jalousidrab og -drabsforsøg
- Afsnit 4.3. Rigsadvokatens vurdering af straffniveauet i sager om jalousidrab og -drabsforsøg

Afsnit 2. Samlivsrelateret vold

Afsnit 2.1. Grundlaget for redegørelsen

Som nævnt i afsnit 1 anmodede Justitsministeriet Rigsadvokaten om på grundlag af en gennemgang af retspraksis at foretage en nærmere vurdering af strafniveauet i sager om vold i familierelationer i forhold til sager om tilsvarende vold i andre relationer.

Rigsadvokaten anmodede på den baggrund de regionale statsadvokater om at indsende domme og retsbøger vedrørende samtlige domme og nævningedomme afsagt i 2007, hvor der var sket domfældelse for samlivsrelateret vold. Endvidere anmodede Rigsadvokaten fire politikredse (Københavns Vestegns Politi, Fyns Politi, Østjyllands Politi og Nordjyllands Politi) om at indsende mellem 20 og 30 byretsdomme, der var afsagt i 2007, og som vedrørte samlivsrelateret vold.

Rigsadvokaten har modtaget i alt 137 domme, hvor der er sket domfældelse for samlivsrelateret vold og idømt almindelig straf, heraf 67 byretsdomme og 70 landsretsdomme. Dommene er alle kort refereret i bilag 1 og gennemgås endvidere i afsnit 2.5.

Afsnit 2.2. Strafskærpelser vedrørende vold

Der er i de senere år gennemført flere strafs-kærpelser vedrørende vold.

I 1994 blev straffeloven ændret med henblik på en forhøjelse af straffene ved vold i gentagelsestilfælde, og i 1997 blev straffeloven ændret med henblik på en skærpelse af straffen i de særligt grove voldstilfælde.

Senest er strafferammerne i straffelovens bestemmelser om vold forhøjet ved lov nr. 380 af 6. juni 2002, idet strafferammen i straffelovens § 244 om simpel vold blev hævet fra fængsel indtil 1 år og 6 måneder til fængsel indtil 3 år. Strafferammen i § 245 om kvalificeret vold blev hævet fra fængsel indtil 4 år til fængsel indtil 6 år, og strafferammen i § 246 om vold under særdeles skærpene omstændigheder blev hævet fra fængsel indtil 8 år til fængsel indtil 10 år. Lovændringen trådte i kraft den 8. juni 2002.

Formålet med forhøjelsen af strafferammerne i straffelovens §§ 244 - 246 var ifølge bemærkningerne til lovforslaget i højere grad at lade strafniveauet afspejle den krænkelse af offeret, der finder sted ved forbrydelser af personfarlig karakter, herunder ved voldskriminalitet.

Lovændringen tilsigtede, at straffen i voldssager gennemgående forhøjes med omkring en tredjedel i forhold til den straf, der efter hidtidig praksis ville være fastsat af domstolene. Det forhøjede strafniveau på omkring en tredjedel skal anvendes i de sager, der falder ind under straffelovens to bestemmelser om den grove vold, jf. straffelovens § 245 og § 246. For så vidt angår strafudmålingen for vold omfattet af straffelovens § 244 var følgende anført i bemærkningerne til lovforslaget:

”Forslaget tilsigter derfor, at den nævnte forhøjelse med omkring en tredjedel i forhold til nuværende praksis som overvejende hovedregel ligeledes skal slå igennem i voldssager, der er omfattet af straffelovens § 244. Det gælder f.eks. sager om såkaldt gadevold, hvor gerningsmanden på gaden eller tilsvarende steder overfalder en person, som gerningsmanden ikke kender, og hvor ofret hverken ved ord eller handling kan siges at have foranlediget volden. Her bør der således ske en forhøjelse af strafniveauet også i de tilfælde, hvor gadevolden ikke har haft en så grov karakter, at forholdet er omfattet af straffelovens §§ 245 eller 246. Det samme gælder med hensyn til f.eks. sager om såkaldt familievold – det vil sige vold mod en ægtefælle, samlever eller kæreste mv. – samt sager om vold mod børn.”

Det fremgår således udtrykkeligt, at der ved lovændringen også tilsigtes en forhøjelse af straffene i sager om vold mod ægtefælle, samlever eller kæreste.

Efter lovændringen har Rigsadvokaten flere gange foretaget undersøgelser af strafniveauet i voldssager. Senest har Rigsadvokaten i juni 2007 afgivet en redegørelse til Justitsministeriet herom.

Afsnit 2.3. Generelt om strafudmålingen i voldssager

Strafferammerne for vold i straffelovens §§ 244, 245 og 246 er som nævnt ovenfor efter lovændringen i 2002 henholdsvis bøde eller fængsel indtil 3 år, fængsel indtil 6 år og fængsel indtil 10 år.

Allerede disse meget vide strafferammer – fra bøde til fængsel i 10 år – viser, at vold kan forekomme i et meget bredt spektrum af sager.

Vold, der henføres til straffelovens §§ 244 - 246, spænder således fra simpel vold i form af et enkelt slag med flad hånd eller et skub uden personskade til den alvorligere vold, f.eks. slag, herunder med redskaber, eller spark med personskade til følge, og til den særdeles alvorlige vold, der fører til, at forurettede bliver invalideret eller afgår ved døden. De omstændigheder, hvorunder volden bliver begået, varierer også. Volden kan f.eks. opstå i forbindelse med skænderi eller provokationer mellem berusede personer, hvor det er mere eller mindre tilfældigt, hvem der slår først, eller efter forudgående håndgemæng, men kan også have en meget grov form, f.eks. mishandling gennem længere tid af en person, der har vanskeligt ved at sætte sig til modværge. De straffe, der udmåles af domstolene i voldssager, spænder da også i praksis helt fra dagbøder til meget langvarige fængselsstraffe.

At der er tale om sager af så forskellig karakter medfører, at det selv inden for de enkelte bestemmelser er vanskeligt at sammenligne konkrete sager. I modsætning til andre typer af straffesager, hvor strafudmålingen sker på grundlag af mere objektive forhold, f.eks. i narkotikasager efter mængden af narkotika, sker strafudmålingen i voldssager i højere grad efter en konkret vurdering.

Voldens karakter tillægges stor vægt i denne vurdering, men andre elementer tillægges også vægt ved strafudmålingen. Det drejer sig f.eks. om optakten til volden, herunder om parterne forud for volden har haft et skænderi, om forurettede har optrådt provokerende over for den tiltalte, forholdet i øvrigt mellem tiltalte og forurettede, forurettedes eventuelle skader og den tiltaltes personlige forhold. Alle de nævnte forhold kan også få betydning, når det vurderes, om straffen bør gøres betinget, eventuelt med vilkår om samfundstjeneste.

Da der således forholdsvis sjældent foreligger flere sager, hvor den udøvede vold og omstændighederne ved voldsudøvelsen er helt identiske, er det vanskeligt at sammenligne straffene i voldssager og sige noget sikkert om strafniveauet, herunder foretage en sammenligning mellem strafniveauet i sager om samlivsrelateret vold i forhold til strafniveauet i sager om vold i andre relationer. I gennemgangen nedenfor i afsnit 2.5. af de konkrete domme om samlivsrelateret vold foretages der således heller ikke en direkte sammenligning mellem straffene i disse sager med straffene i sager om vold af anden karakter. Vurderingen af strafniveauet i disse sager beror i stedet på Rigsadvokatens almindelige kendskab til straffastsættelsen i voldssager.

Afsnit 2.4. Sammenligning med statistik fra Justitsministeriets Forskningsenhed

Justitsministeriets Forskningsenhed har på baggrund af tal fra Danmarks Statistik vedrørende straffetretlige afgørelser udarbejdet tabeller over bl.a. andelen af ubetingede frihedsstraffe i voldssager og den gennemsnitlige længde af de ubetingede frihedsstraffe for vold, som det nærmere fremgår af skema 1 og skema 2 nedenfor.

Skema 1 vedrører andelen af **ubetingede frihedsstraffe** for vold for årene 2004-2006. Det bemærkes, at andelen af ubetingede domme er beregnet på baggrund af samtlige sager med straffe for vold, og at bøder og tiltalefrafald også indgår heri.

	2004	2005	2006
Simpel vold (straffelovens § 244)	39 pct.	43 pct.	40 pct.
Alvorlig vold (straffelovens § 245)	77 pct.	82 pct.	76 pct.
Særlig alvorlig vold (straffelovens § 246)	100 pct.	100 pct.	95 pct.
I alt	46 pct.	50 pct.	47 pct.

Skema 2 vedrører **den gennemsnitlige længde** (i dage) af de ubetingede frihedsstraffe for vold for årene 2004-2006.

	2004	2005	2006
Simpel vold (straffelovens § 244)	81	87	84
Alvorlig vold (straffelovens § 245)	219	219	213
Særlig alvorlig vold (straffelovens § 246)	1839	1701	1698
I alt	143	134	133

Om disse oplysninger bemærkes, at opgørelserne omfatter domme, hvor voldsforholdet af politiet er anset som hovedforholdet i sagen.

Det medfører, at opgørelserne både omfatter domme, der kun angår et enkelt voldsforhold, og domme, der omfatter flere voldsforhold. Desuden indgår også sager, hvor der ikke kun er dømt for vold, men tillige for anden kriminalitet, hvis denne anden kriminalitet ikke anses for hovedforholdet. Som ek-

sempel kan nævnes, at domme, hvor vold er hovedforholdet, men hvor der tillige er dømt for f.eks. mindre omfattende tyverier, våbenlovsovertrædelser, spirituskørsel eller lignende, der har medført en større straf i sagen, end voldsforholdet isoleret set ville have medført, indgår i opgørelsen. Yderligere indgår også sager, hvor gerningsmanden er tidligere straffet for vold, og hvor straffen derfor som udgangspunkt skal forhøjes med 1/3, og sager, hvor straffen er fastsat som en fællesstraf med f.eks. en tidligere betinget dom eller en reststraf efter en prøveløsladelse, i opgørelserne.

Dette medfører, at de gennemsnitlige straffe i opgørelsen må anses for noget højere, end hvis opgørelsen var sket alene på grundlag af domme, der kun omfattede et enkelt voldsforhold, og hvor gerningsmanden var ustraffet.

Det medfører også, at andelen af ubetingede straffe formentlig er højere end i sager mod en ustraffet gerningsmand, der kun omfatter et enkelt voldsforhold. I den forbindelse bemærkes i øvrigt, at tallene i skema 1 også omfatter kombinationsdomme, dvs. domme, hvor straffen er delvist betinget og ubetinget, og at disse er medtaget i opgørelsen som ubetingede frihedsstraffe.

Skema 3-4 indeholder til sammenligning tilsvarende opgørelser over de samlivsrelaterede voldssager fra bilag 1. Der er alene medtaget domme, hvor den samlivsrelaterede vold må anses for at have været afgørende for straffastsættelsen og kan betragtes som hovedforholdet i sagen. Denne udvælgelse er dog i sig selv behæftet med en vis usikkerhed, idet den beror på en subjektiv vurdering.

Skema 3 vedrører andelen af **ubetingede frihedsstraffe** for samlivsrelateret vold.

	Samlivsrelateret vold
Simpel vold (straffelovens § 244)	56 pct. (51 af 91 domme)
Alvorlig vold (straffelovens § 245)	94 pct. (15 af 16 domme)
Særlig alvorlig vold (straffelovens § 246)	100 pct. (2 af 2 domme)
I alt	62 pct. (68 af 109 domme)

Skema 4 vedrører **den gennemsnitlige længde** (i dage) af de ubetingede frihedsstraffe for samlivsrelateret vold.

	Samlivsrelateret vold
Simpel vold (straffelovens § 244)	74 dage
Alvorlig vold (straffelovens § 245)	238 dage
Særlig alvorlig vold (straffelovens § 246)	1980 dage
I alt	166 dage

(Domme omfattet af skema 3 og 4: Betinget § 244: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40 og 41. Delvist betinget § 244: 42, 43 og 44. Ubetinget § 244: 45, 46, 47, 48, 50, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 93, 94, 95, 98, 100, 101, 104, 106, 110, 111 og 114. Betinget § 245: 118. Delvist betinget 245: 119 og 120. Ubetinget § 245: 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 131, 132, 133 og 134. Ubetinget § 246: 136 og 137)

Det fremgår af tallene fra Justitsministeriets Forskningsenhed, skema 1, at andelen af ubetingede straffe i 2006 for simpel vold efter straffelovens § 244 udgjorde 40 pct. Til sammenligning hermed fremgår det af skema 3, at 56 pct. af dommene i undersøgelsen, hvor der er idømt straf for samlivsrelateret vold efter straffelovens § 244, endte med en ubetinget dom. For så vidt angår den gennemsnitlige længde af de ubetingede frihedsstraffe fremgår det af skema 2 fra Justitsministeriets Forskningsenhed, at der for overtrædelser af straffelovens § 244 i 2006 i gennemsnit blev udmålt en straf på 84 dage, mens det af skema 4 fremgår, at der i sagerne om samlivsrelateret vold i den foreliggende undersøgelse blev udmålt en gennemsnitlig straf på 74 dage

Det fremgår af skema 1, at der i 76 pct. af sagerne om vold efter straffelovens § 245 blev idømt en ubetinget frihedsstraf. Af skema 3 fremgår, at der i 94 pct. af sagerne, hvor der var sket domfældelse for samlivsrelateret vold efter straffelovens § 245, blev idømt en ubetinget frihedsstraf. Af skema 2 fremgår, at den gennemsnitlige straf i 2006 for overtrædelse af straffelovens § 245 var 213 dage. Af skema 4 fremgår, at den gennemsnitlige straf for samlivsrelateret vold var 238 dage

Vedrørende overtrædelse af straffelovens § 246 fremgår af opgørelsen i skema 1, at der blev idømt ubetinget frihedsstraf i 95 pct. af sagerne. I begge sager, som er medtaget i bilag 1, blev der idømt en ubetinget frihedsstraf og den gennemsnitlige straf i de to sager var højere i forhold til den gennemsnitlige straf for vold efter straffelovens § 246 i 2006, nemlig 1980 dage mod 1698 dage.

Sammenligningen viser umiddelbart, at der idømmes ubetingede straffe i videre omfang i sagerne om samlivsrelateret vold end i sagerne, der også omfatter andre former for vold.

Omvendt viser sammenligningen, at den gennemsnitlige længde af de ubetingede frihedsstraffe for vold efter straffelovens § 244 er fastsat lavere i sager om samlivsrelateret vold end i andre voldssager. Det modsatte gør sig imidlertid gældende for så vidt angår vold efter straffelovens § 245 og 246, idet det dog bemærkes, at der er tale om et meget lille antal sager om samlivsrelateret vold.

Generelt bemærkes, at sammenligningen er behæftet med betydelig usikkerhed, bl.a. fordi det er et relativt lille materiale, der ligger til grund for opgørelserne vedrørende samlivsrelateret vold i skema 3 og 4, og fordi de to opgørelser ikke med sikkerhed kan antages at være helt ensartede. Det bemærkes i den forbindelse bl.a., at udvælgelsen af sager med vold som hovedforhold kan være forskellig i de to opgørelser. Endvidere må det antages, at landsretsdomme er overrepræsenteret i rigsadvokatens materiale, hvilket ikke kan afvises at have betydning.

Afsnit 2.5. Gennemgang af domme fra bilag 1

Nedenfor gennemgås dommene fra bilag 1, idet afsnit 2.5.1. vedrører vold omfattet af straffelovens § 244, afsnit 2.5.2. vedrører vold omfattet af straffelovens § 245 og afsnit 2.5.3. vedrører vold omfattet af straffelovens § 246. Gennemgangen tager særligt sigte på forhold og omstændigheder, som må anses for at have haft betydning på straffastsættelsen. Der er således særligt fokuseret på tidligere straffe, voldens karakter og omfang, forurettedes eventuelle skader, forløbet forud for volden og eventuelle oplysninger om det efterfølgende forhold mellem parterne.

Afsnit 2.6. indeholder Rigsadvokatens samlede vurdering og konklusion vedrørende straffene for samlivsrelateret vold.

Det skal for forståelsens skyld nævnes, at når betegnelsen ”forurettede” anvendes nedenfor, sigter dette til den forurettede i relation til den samlivsrelaterede vold, selv om der i flere af dommene er andre personer, der tillige har været udsat for vold, trusler eller lignende fra den tiltaltes side.

Afsnit 2.5.1. Domme vedrørende straffelovens § 244

Som nævnt i afsnit 2.1. har Rigsadvokaten modtaget i alt 137 domme, hvor der er sket domfældelse for samlivsrelateret vold. I 117 af dommene er der sket domfældelse for samlivsrelateret vold efter straffelovens § 244. Der er heraf fastsat betinget fængselsstraf i 41 domme og ubetinget fængselsstraf i 73 domme, mens tre domme er kombinationsdomme. I en række af dommene er der sket domfældelse for flere forhold af samlivsrelateret vold eller tillige sket domfældelse for andre strafbare forhold end samlivsrelateret vold. Straffen blev i 37 af dommene fastsat under henvisning til straffelovens § 247, stk. 1, om forhøjet straf i gentagelsestilfælde, heraf i fire af de betingede domme, i to af kombinationsdommene og i 31 af de ubetingede domme.

Afsnit 2.5.1.1. Betingede domme

I dommene 1 og 2 blev der idømt en **betinget dom uden straffastsættelse**. I dom 1 bestod volden i, at tiltalte tog hårdt fat i forurettedes håndled efter et skænderi mellem parterne. Volden i dom 2 bestod af et spark i bagdelen - også her efter et skænderi. Det fremgår af rettens bemærkninger i begge domme, at der blev lagt vægt på voldens karakter/begrænsede omfang. Da de tiltalte ikke tidligere var straffet for vold, og da volden havde et relativt begrænset omfang og blev udøvet efter et skænderi mellem parterne, finder jeg ikke, at der grundlag for at antage, at straffen ville være udmålt anderledes, såfremt der havde været tale om vold i andre relationer.

I dom 3 og 4 fastsattes straffen til **14 dages betinget fængsel**. I dom 3 tog tiltalte fat i forurettede og skubbede denne. Retten lagde bl.a. vægt på voldens karakter, at forurettede tillige have slået tiltalte med knytnæve i ansigtet og på, at parterne havde reageret meget følelsesladet. I dom 4 gav den tiltalte forurettede et dask på kinden med hånden. Henset til voldens karakter og til, at forurettede i dom 3 også udøvede vold mod tiltalte, er det min opfattelse, at den udmålte straf i begge sager er i overensstemmelse med praksis i sager, der ikke vedrører samlivsrelateret vold.

I dom 5 blev straffen **20 dages betinget fængsel**. Der var tale om to forhold, hvor tiltalte i første forhold tog hårdt fat i forurettedes underarme og trak hende rundt og i andet forhold gav hende et knytnæveslag på skulderen. Parterne havde forud for begge episoder haft et skænderi, og de var efterfølgende begyndt i familierapi og var stadig sammen. Retten lagde ved straffastsættelsen på den ene side vægt på, at der var tale om to voldsepisoder, og på den anden side på voldens begrænsede omfang og tiltaltes personlige forhold.

I dommene 6-17 blev straffen udmålt til **30 dages betinget fængsel**, i dommene 16 og 17 med vilkår om samfundstjeneste. Ingen af de tiltalte var tidligere straffet for vold.

I dom 7 og 10 lagde retten vægt på, at der alene blev tildelt slag med flad hånd. Dette kan formentlig tillige have haft betydning i dom 8, hvor der var tale om et slag med bagsiden af hånden, og i dom 15, hvor tiltalte gav forurettede en lussing og vred hendes arm rundt. I dom 6, 8 og 15 var volden begrænset til ét slag eller lignende. I dom 9 bestod volden i et knæspark i ansigtet og et spark i maven, og retten lagde ved strafudmålingen bl.a. vægt på, at der havde været tale om et knæspark. I dom 11 klemte tiltalte forurettedes hånd hårdt, mens han sad ovenpå hende, og i dom 13 bestod volden i skub, ligesom tiltalte vred forurettedes hånd om og trak hende i håret. I dom 12 blev der "alene" slået på kroppen og ikke i ansigtet. I dom 14, 16 og 17 bestod volden bl.a. i flere slag i ansigtet/hovedet, og straffen synes at være fastsat forholdsvist lavt henset hertil.

I dom 7, 9 og 17 lagde retten i formildende retning vægt på skadernes begrænsede omfang. I dom nr. 11 brækkede tiltalte forurettedes finger ved volden, der bestod i et hårdt klem. Det kan i den forbindelse have været tillagt betydning, at forurettede forinden fratog tiltalte en genstand, som de skændtes om, og at volden fandt sted, da tiltalte forsøgte at få denne tilbage.

I alle dommene (6-17) havde parterne forud for volden haft et skænderi, hvilket retten i flere af dommene udtrykkeligt tillagde vægt ved straffastsættelsen, jf. således dom nr. 6, 7, 9, 11, 13, 15, 16 og 17. Uoverensstemmelsesernes varighed blev i dom 6, 9 og 13 tillige tillagt vægt, idet der var tale om længe-revarende uoverensstemmelser. I dom 12 fremgår det ikke nærmere, hvad retten lagde vægt på ved straffastsættelsen, men det fremgår, at parterne også her havde haft et længerevarende skænderi.

I flere af dommene var der også et forudgående håndgemæng, jf. dom 8, hvor parterne skubbede til hinanden, dom 10, hvor forurettede gav tiltalte en lussing, dom 14, hvor der var et forudgående håndgemæng, hvorunder forurettede hentede en kniv, og dom 16, hvor der tillige opstod håndgemæng.

I dom 9 og 17 synes det at være tillagt vægt i formildende retning, at det var forurettede, der opsøgte tiltalte. I dom 17 skaffede forurettede sig således adgang til tiltaltes bopæl, vækkede tiltalte og nægtede at forlade stedet, hvorefter volden blev udøvet. Omvendt blev det i dom 15 tillagt vægt i skærpende retning, at det var tiltalte, der havde opsøgt forurettede. I dom 15 forklarede forurettede i øvrigt, at hun var blevet presset til at anmelde forholdet og var ked af at vidne mod tiltalte, men det fremgår ikke, hvorvidt dette blev tillagt særlig betydning.

Tiltaltes personlige forhold blev i dom 7, 10, 11 og 17 tillagt vægt i relation til valget mellem betinget og ubetinget straf. I dom 6 havde tiltaltes alder (70 år) og helbredstilstand (hjertesygdom) formentlig betydning for straffastsættelsen.

Selv om den udmålte straf på 30 dages betinget fængsel i nogle af dommene kan anses for at ligge i underkanten i forhold til almindelig udmålingspraksis for vold af samme karakter, må det generelt konkluderes, at strafudmålingen i sagerne er konkret begrundet, og at der i alle sagerne foreligger særlige omstændigheder, som har haft betydning for straffastsættelsen i formildende retning.

I dommene 18-29 blev straffen udmålt til **40 dages betinget fængsel**, i dom 28 med vilkår om alkoholbehandling og i dom 29 med samfundstjeneste. Ingen af de tiltalte var tidligere straffet for vold.

Voldens omfang og karakter var i flere af dommene alvorlig, men dog relativt begrænset, således f.eks. dom 18, 24 og 25 et til tre slag i ansigtet, dom 19 slag med flad hånd og halsgreb, dom 20 slag med flad hånd og vredet fod om, dom 21 skub, lussinger og holdt pude over forurettedes hoved, dom 22 skub og hårdt pres med hånd på hals, dom 26 et slag i ansigtet og holdt forurettede for næse og mund, dom 27 skubbet, fastholdt, presset albue mod hals og et knytnæveslag i ansigtet. I dom 23, 28 og 29 havde volden dog et større omfang, idet der bl.a. blev tildelt "adskillige" slag. Forurettedes skader var i de domme, hvor der er anført noget herom, begrænset til blå mærker, blå øje, mindre hudafskrabninger, hævelse, ømhed eller lignende.

I størstedelen af sagerne havde tiltalte og forurettede haft et skænderi inden voldsudøvelsen, hvilket retten også i langt størstedelen af sagerne udtrykkeligt lagde vægt på ved straffastsættelsen. Det fremgår endvidere, at skænderiet i flere af sagerne opstod i forbindelse med indtagelse af alkohol, jf. således dommene 18, 20 og 27. I dom 29 kunne det ikke afvises, at forurettede tillige havde revet og sparket tiltalte, mens der i dom 21 blev lagt vægt på, at forurettede forud for volden havde truet tiltalte.

Forurettede ønskede i dom 22 og 26 ikke at afgive forklaring i retten, idet parterne fortsat var sammen. I dom 22 pålagde retten dog forurettede at afgive vidneforklaring.

Også her må det konkluderes, at dommene er meget konkret begrundet. I dom 25 og 27 lagde retten vægt på, at der var tale om vold i samlivsforhold, men tillige på uoverensstemmelserne forud for volden, hvilket tillige i langt de fleste domme blev tillagt særlig vægt ved straffastsættelsen.

Det er min opfattelse, at straffen alene bedømt ud fra voldens omfang og karakter i nogle af sagerne ligger i underkanten af, hvad der ville være udmålt i andre voldssager, men at der i samtlige sager foreligger omstændigheder, såsom skænderi, alkoholindtagelse, ønske om at fortsætte forholdet og begrænsede skader, der har været tillagt vægt i formildende retning ved strafudmålingen. Hertil kommer, at tiltalte i ingen af dommene tidligere var straffet for vold.

I dom 30-33 blev straffen udmålt til **50 dages betinget fængsel**, i dom 32 og 33 med vilkår om samfundstjeneste.

I dom 32 var tiltalte tidligere straffet én gang for vold, mens der ikke i de tre øvrige domme forelå forstraffe for vold. Retten udtalte i dom 32, at tiltaltes forstraf og kriminalitetens art talte imod en ny betinget dom, men fandt på grund af tiltaltes personlige forhold, at straffen undtagelsesvist kunne gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Voldens omfang og karakter bestod i dom 30 af spyt og to slag i ansigtet, i dom 31 af to slag, et med knyttet hånd og et med vandret hånd i ansigtet, i dom 32 af et halsgreb og bid i øret og i dom 33 af slag i ansigtet, tag i arme og to kvælertag.

Det fremgår ikke af dom 30-32, hvilke skader forurettede pådrog sig ved volden. Af dom 33 fremgår, at forurettede pådrog sig flere skader, men dog ikke brud eller varige mén.

I alle domme havde der forud for volden været et skænderi mellem parterne, og forurettede havde i dom 32 tillige skubbet tiltalte. I dom 30 og 33 lagde retten ved straffastsættelsen særlig vægt på de forudgående omstændigheder.

Det fremgår endvidere, at retten i dom 30 ved straffastsættelsen lagde vægt på det fortsatte samarbejde mellem parterne omkring fællesbørnene, og i dom 32 og 33 på, at tiltalte på eget initiativ var begyndt at gå til psykolog.

I dom 32 var tiltalte 19 år på gerningstidspunktet, og sagen blev behandlet som en tilståelsessag.

Strafudmålingen er også i disse domme meget konkret begrundet, og dom 30 og 31 giver ikke anledning til bemærkninger. I dom 32 var der tale om vold i gentagelsestilfælde, men straffen blev undtagelsesvist gjort betinget på grund af særlige omstændigheder vedrørende tiltaltes personlige forhold. I dom 33 pådrog forurettede sig forholdsvis mange skader som følge af volden, der bl.a. bestod i to kvælertag. Parterne var dog fortsat sammen efter episoden, og tiltalte, der ikke tidligere var straffet, havde selv forsøgt at forebygge risikoen for vold ved at modtage psykologhjælp.

Der blev i dommene 34-40 udmålt en straf på **60 dages betinget fængsel**, i dom 36-40 med vilkår om samfundstjeneste.

Tiltalte var i dom 34 og 36 tidligere straffet én gang for vold, mens dette ikke var tilfældet i de øvrige domme. I dom 36 lagde retten ved straffastsættelsen udtrykkeligt vægt på tiltaltes tidligere straf.

Voldens omfang og karakter i dommene er kendetegnet ved, at der var tale om flere knytnæveslag i hovedet og/eller på kroppen (dom 35, 36 og 37) eventuelt tillige skub, halsgreb og/eller spark (dom 34 og 40). I dom 36 lagde retten i skærpende retning vægt på voldens karakter. Af dom 38 fremgår, at volden bestod i flere slag med plastikbøjle, træbøjle og vaterpas, dog "alene" på kroppen. Både byretten og landsretten lagde ved straffastsættelsen i skærpende retning vægt på voldens karakter. I dom 39 bestod volden i en skalle og et slag med flad hånd. Landsretten lagde ved straffastsættelsen bl.a. vægt på voldens begrænsede omfang.

Domstolene lagde i flere af dommene udtrykkeligt vægt på de begrænsede skader, jf. dom 34, 35, 38 og 39. I dom 36 pådrog forurettede sig som følge af volden et flækket øjenbryn, blodansamling og ømhed over næseryggen. I dom 40 havde forurettede som følge af volden pådraget sig et lille sår på næsen og et sår på underlæben, hvilket må anses for at være forholdsvis begrænsede skader.

I fire af dommene blev der domfældt for et enkelt forhold af vold, mens der i tre domme blev domfældt for to eller flere forhold. Af dom 34 fremgår således, at der var tale om to forhold af vold mod

forurettede, mens tiltalte i dom 38 blev dømt for vold og trusler, og i dom 39 tillige blev dømt for en række andre forhold end vold, herunder to forhold af ulovlig tvang.

I flere af sagerne havde parterne haft et skænderi forud for volden, jf. dom 34, 35, 37, 38 og 40. Retten lagde i dom 34 og 40 udtrykkeligt vægt på omstændighederne forud for episoden, herunder i dom 40 på, at forurettede forud for volden provokerede tiltalte. Det fremgår endvidere af dom 36, at volden fandt sted efter, at parterne var kommet berusede hjem fra byen.

I dom 35 og 36 ønskede forurettede ikke at afgive forklaring, jf. retsplejelovens § 171. I begge domme lagde retten ved straffastsættelsen bl.a. vægt på, at parterne fortsat var samboende.

Af dom 39 fremgår, at retten ved valget mellem betinget og ubetinget straf bl.a. lagde vægt på den tid, der var gået, siden forholdene blev begået.

Dommene er alle meget konkret begrundet, og der er ved strafudmålingen lagt vægt på flere forskellige omstændigheder. I dom 35 lagde retten – tilsyneladende i skærpende retning – vægt på, at der var tale om familievold, mens det ikke udtrykkeligt af de øvrige domme fremgår, at dette blev tillagt vægt ved straffastsættelsen.

I dom 41 blev straffen fastsat til **3 måneders betinget fængsel** med vilkår om alkoholbehandling. Tiltalte var tidligere straffet én gang for vold. Volden bestod i flere slag og spark, både på kroppen og i hovedet, og forurettede pådrog sig som følge af volden flere skader. Parterne havde forinden haft et skænderi. Forurettede ønskede ikke at afgive forklaring i retten under henvisning til retsplejelovens § 171. Retten lagde ved straffastsættelsen vægt på, at tiltalte og forurettede var ægtefæller, at de var blevet tilbudt hjælp til deres samlivsproblemer, og at tiltalte på eget initiativ havde startet antabusbehandling. Selv om retten lagde vægt på, at tiltalte og forurettede var ægtefæller, indgik der således flere andre omstændigheder ved straffastsættelsen.

Afsnit 2.5.1.2. Kombinationsdomme

Der er afsagt tre kombinationsdomme (dom 42, 43 og 44) for overtrædelse af straffelovens § 244.

I dom 42 blev tiltalte dømt for fire voldsforhold mod forurettede og straffet med **60 dages fængsel, hvoraf 30 dage blev gjort betinget med vilkår om alkoholbehandling**. Det fremgår af sagen, at parterne forud for episoderne havde drukket alkohol, og at deres forhold generelt var præget af alkohol og skænderier. Volden bestod i det første forhold af flere slag med både flad og knyttet hånd, ligesom tiltalte holdt hånden over forurettedes næse og mund, mens volden i de øvrige forhold bestod i slag med flad hånd. Retten lagde da også i skærpende retning vægt på karakteren af det første forhold samt på, at volden fortsatte efter, at forurettede havde anmeldt de første forhold til politiet. I formildende retning lagde retten vægt på, at tiltalte ikke tidligere var straffet, de begrænsede skader på forurettede, og at parterne fortsat var samboende.

I dom 43 og 44 blev straffen i begge tilfælde fastsat til **3 måneders fængsel** som en fællesstraf med 30 dages betinget fængsel. Tiltalte var i begge domme straffet én gang tidligere for vold.

I dom 43 blev **to måneder af straffen gjort betinget**. Straffen blev fastsat som en fællesstraf med en tidligere betinget dom for overtrædelse af straffelovens § 123. Volden bestod i slag, spark og kvæler-tag med hævelse flere steder til følge. Forurettede havde efter anmeldelsen forsøgt at trække den tilbage, og hun ønskede ikke at afgive forklaring under sagen. Landsretten fandt, at to måneder af straffen kunne gøres betinget under henvisning til tiltaltes alder (59 år).

I dom 44 blev tiltalte dømt for både vold i gentagelsestilfælde og for trusler mod forurettede efter straffelovens § 123. **En måned af straffen blev gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste**. Straffen blev fastsat som en fællesstraf med 30 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste. Der er intet nærmere anført vedrørende straffastsættelsen, men det fremgår, at tiltalte var 18 år på gerningstidspunktet, og at parterne forinden havde haft et skænderi om penge.

Afsnit 2.5.1.3. Ubetingede domme

I dom 45-47 blev straffen fastsat til **20 dages ubetinget fængsel** til ustraffede tiltalte.

I dom 45 bestod volden i flere slag på kroppen med et bælte samt flere slag med flad hånd i ansigtet og på kroppen. Selv om tiltalte var ustraffet, og forurettede pådrog sig begrænsede skader som følge af volden, er straffen i denne sag fastsat lavt henset til voldens karakter og omfang. I dom 46 havde tiltalte slået forurettede i ansigtet og i maven med knyttet hånd, men retten lagde til grund, at der ikke havde været tale om hårde slag, og lagde ved straffastsættelsen bl.a. vægt på, at slagene ikke efterlod synlige mærker. Volden i dom 47 bestod i et slag med flad hånd i ansigtet.

I dom 45 og 46 havde parterne haft en diskussion forud for volden, hvilket retten i dom 46 tillagde vægt i formildende retning, mens volden i dom 47 blev udøvet uden anledning, hvilket retten tillagde vægt i skærpende retning, således at straffen ikke blev betinget.

Der blev i dom 48-51 udmålt en straf på **30 dages ubetinget fængsel**.

I dom 48 og 50 var den tiltalte ikke tidligere straffet for vold, hvilket byretten i dom 50 lagde udtrykkeligt vægt på (stadfæstet af landsretten). I dom 49 var tiltalte straffet to gange tidligere for vold, og byretten havde udmålt straffen til 60 dage under henvisning til, at der var tale om gentagelse, men landsretten fandt ikke grundlag herfor, og nedsatte straffen til fængsel i 30 dage. I dom 51 var tiltalte tidligere straffet flere gange for trusler og vold, hvilket retten lagde udtrykkeligt vægt på, men forholdet blev henført under straffelovens § 248 (om strafbortfald under særlig formildende omstændigheder for bl.a. legemsangreb under slagsmål), hvilket må antages at have haft en ikke uvæsentlig betydning for straffastsættelsen.

I dom 48 bestod volden af flere slag med flad hånd. Tiltalte havde i dom 49 slået forurettede en gang i ansigtet og havde tillige truet hende med en saks. I dom 50 bestod volden af flere lussinger og knyt-

næveslag på armene og skulderen, mens volden i dom 51 bestod af et slag med flad hånd i ansigtet (tiltalte blev her tillige dømt for bl.a. trusler). Volden var således i dom 48 og 51 begrænset til slag med flad hånd, og i dom 49 og 51 til kun ét slag.

Parterne havde i alle sagerne haft et skænderi forud for voldsudøvelsen. Af dom 49 fremgår endvidere, at parterne forinden havde skubbet til hinanden, og af dom 51, at forurettede forinden slog tiltalte, hvorfor forholdet som nævnt ovenfor blev henført under straffelovens § 248.

Af dom 48 fremgår, at skaderne bestod af blå mærker, mens forurettede i dom 50 pådrog sig blodansamlinger på armene. Byretten lagde i dom 50 bl.a. vægt på de begrænsede skader efter volden, og landsretten stadfæstede dommen. Det fremgår ikke af de to øvrige domme, hvilke skader forurettede pådrog sig.

I dom 50 forklarede forurettede under hovedforhandlingen, at hun efterfølgende havde forsøgt at trække anmeldelsen tilbage, og at hun havde følt sig presset af politiet og ikke kunne huske, om hun havde fortalt sandheden ved anmeldelsen af volden.

Der foreligger således i dommene adskillige forskellige omstændigheder, som må antages at have haft betydning for strafudmålingen.

I dommene 52-62 blev straffen fastsat til **40 dages ubetinget fængsel**.

Tiltalte var ikke tidligere straffet for vold i dom 52-55, 57-59 og 62, mens tiltalte i dom 56 tidligere var straffet for voldtægt, i dom 60 en gang tidligere var straffet for vold, og i dom 61 tre gange tidligere for vold. I dom 58 lagde retten vægt på, at tiltalte tidligere var straffet for trusler.

I dom 52 blev tiltalte dømt for vold mod både forurettede og dennes nye kæreste, og retten lagde ved straffastsættelsen vægt på, at der var udøvet vold over for to personer. I dom 53 og 62 blev tiltalte tillige dømt for trusler mod forurettede. Retten lagde ved straffastsættelsen i dom 62 både vægt på voldens og på truslernes karakter.

I dom 52 bestod volden i et slag med flad hånd mod forurettede og et slag med knytnæve mod den nye kæreste. I dom 53 hældte tiltalte varmt vand på forurettedes lænd, men forholdet blev henført under straffelovens § 244, idet der var tvivl om vandets temperatur. Volden bestod i dom 54 af knytnæveslag og spark i ansigtet og på kroppen og i dom 55 af en lussing og et knytnæveslag i brystet samt et halsgreb. I dom 56 hev tiltalte hårdt i forurettedes halskæde, mens volden i dom 57 bestod af adskillige slag med knytnæve på kroppen og i hovedet. I dom 58 fik forurettede flere knytnæveslagslag i hovedet, og i dom 59 holdt tiltalte om forurettedes hals eller strammede en trøje om hendes hals samt skubbede hende, mens der i dom 60 var tale om ét meget hårdt skub i bryst-halsregionen. I dom 61 bestod volden af to slag i ansigtet og i dom 61 af et pres mod forurettedes hals og bryst og et knytnæveslag. Der er således tale om vold af meget varierende karakter og alvor - fra at hive i en halskæde til flere slag i ansigtet og greb om halsen.

I dom 52, 55 og 57 lagde retten udtrykkeligt vægt på, at forurettede alene var påført begrænsede skader. Forurettedes skader må endvidere anses for forholdsvis begrænsede i dom 56, 59, 60 og 61. I dom 53 pådrog forurettede sig førstegradsforbrænding, i dom 58 hjernerystelse, og i dom 54, 57 og 62 var der flere skader i ansigtet og/eller på kroppen.

Forud for volden havde parterne i dom 53-56, 58, 60-62 haft et skænderi. I dom 54 havde forurettede, der var beruset, provokeret tiltalte, hvilket startede skænderiet, mens uoverensstemmelserne i dom 55 og 61 vedrørte fællesbørn. I dom 57 lagde retten vægt på, at tiltalte havde grund til at være vred på forurettede, idet han fandt forurettede i et telt med en anden mand, selv om parterne dagen inden havde været sammen, og tiltalte havde fået det indtryk, at de fortsat var sammen. Retten lagde dog tillige vægt på, at tiltalte selv havde opsøgt forurettede med formodning om, at hun var sammen med en anden, og derved havde bragt sig i en situation, hvor han ikke kunne styre sit temperament. I dom 62 havde parterne forud haft et håndgemæng, hvilket retten tillagde vægt i formildende retning, mens det i skærpende retning blev tillagt vægt, at tiltalte forinden var trængt ind i forurettedes bolig.

I dom 53 påberåbte forurettede sig retsplejelovens § 171, idet hun ikke ønskede at afgive vidneforklaring mod tiltalte. I dom 57 udtalte forurettede, at hun ikke var meget for at afgive vidneforklaring og derved skade tiltalte, mens forurettede i dom 60 havde forsøgt at trække anmeldelsen tilbage, ligesom hendes vidneforklaring bar præg af, at hun ikke ønskede at udtale sig.

I dom 56 synes byretten i formildende retning at have tillagt det vægt, at der var tale om vold begået mod en tidligere kæreste, mens det i dom 58 tilsyneladende i skærpende retning blev tillagt vægt, at der var tale om vold udøvet i hjemmet. I de øvrige domme fremgår det ikke udtrykkeligt, at det blev tillagt betydning, at der var tale om samlivsrelateret vold. Dommene er alle meget konkret begrundet. Voldsudøvelsen var i dom 54, 57 og 58 forholdsvis omfangsrig. Det fremgår dog, at forurettede i dom 54 havde været meget beruset og provokerende over for tiltalte, hvilket kan have haft betydning ved strafudmålingen. I dom 57 lagde retten i formildende retning vægt på baggrunden for voldsudøvelsen, og på at forurettede ikke blev påført skader. Straffen er fastsat forholdsvis lavt, men dommen er meget konkret begrundet. Af dom 58 fremgår, at retten lagde vægt på omfanget af volden. Straffen er også her fastsat forholdsvis lavt henset til voldens omfang, og at forurettede pådrog sig hjernerystelse. Det bemærkes dog, at volden blev begået efter, at parterne havde været i byen og drikke, hvor forurettede tog med en anden mand hjem, hvilket medførte skænderiet mellem parterne.

I dom 63-67 blev der udmålt en straf på **50 dages ubetinget fængsel**.

I dom 67 var tiltalte én gang tidligere straffet for vold. I de øvrige domme var tiltalte ikke tidligere straffet for vold.

I dom 65 blev tiltalte tillige dømt for trusler mod forurettede og hærværk på forurettedes bil og bolig, mens tiltalte i dom 67 blev dømt for to forhold af vold mod forurettede samt for hærværk på forurettedes bil.

Volden bestod i dom 63 af et kraftigt halsgreb og i dom 64 af to knytnæveslag i ansigtet og spark og slag i maven. I dom 65 tog tiltalte fat om forurettedes hals, skubbede hende bl.a. ind i en mur, tog fat i hendes hår og trak hende af sted, mens tiltalte i dom 66 tildelte forurettede adskillige slag med flad og knyttet hånd i hovedet og på kroppen, trak hende ned af en trappe og hev hende i håret. Tiltalte blev i dom 67 dømt for to forhold af vold mod forurettede, første forhold ved at have slået hende tre gange med en persienne på kroppen og andet forhold ved at have tildelt hende et slag i ansigtet.

Retten lagde ved straffastsættelsen i dom 65 i skærpende retning vægt på, at der havde været tale om et noget længere forløb i forbindelse med voldsforholdet. I dom 66 fandt retten under henvisning til bl.a. forholdets karakter ikke grundlag for en betinget dom, og i dom 67 fandt landsretten under henvisning til forholdets karakter og omfang, at straffen var passende fastsat af byretten.

I dom 63 fik forurettede som følge af volden bl.a. blødninger i øjenlåg og blodudtrædninger på begge kindben, i dom 64 pådrog forurettede sig smerter, blodansamling og tandskade og i dom 65 mærker og ømhed på halsen og misfarvning og hævelse af håndfladen. Af dom 66 fremgår ikke nærmere, hvilke skader forurettede pådrog sig, mens det af dom 67 fremgår, at forurettede ved det første voldsforhold pådrog sig blå mærker flere steder på kroppen og ved andet voldsforhold et blå mærke ved øjet.

Parterne havde forud for voldsudøvelsen i dom nr. 63-65 haft et skænderi. Retten lagde ved straffastsættelsen i dom 65 vægt på, at forurettede startede skænderiet. Omstændighederne forud for volden fremgår ikke nærmere af dom 66, mens det af dom 67 fremgår, at første voldsforhold fandt sted i forbindelse med, at forurettede slog op med tiltalte, mens andet forhold fandt sted efter, at tiltalte havde opsøgt forurettede for at snakke, hvilket hun afviste.

I dom 65 lagde retten vægt på, at voldsforholdet opstod i forbindelse med ophør af samlivsforhold, mens det ikke udtrykkeligt af de øvrige domme fremgår, at det blev tillagt vægt, at der var tale om samlivsrelateret vold, men dog i tre sager, at der havde været et forudgående skænderi mellem parterne.

Retten fastsatte i dom 68-84 straffen til **60 dages ubetinget fængsel**.

I ni af dommene var tiltalte tidligere straffet for vold. I dom 68, 69, 74, 76, 79, 81 og 83 var tiltalte straffet én gang tidligere, og i dommene 78 og 84 to gange tidligere. I dom 83 fandt byretten dog ikke grundlag for at forhøje straffen efter straffelovens § 247, stk. 1, og bestemmelsen blev således ikke citeret. I de øvrige otte domme var tiltalte ikke tidligere straffet for vold.

I dom 68 blev tiltalte dømt for to forhold af vold, et af forholdene mod forurettede, det andet mod en person, der blandede sig i konflikten, og i dom 69 blev tiltalte dømt for at have udøvet vold mod tre personer, hvoraf den ene var forurettede. I dom 70 blev tiltalte tillige dømt for bl.a. to forhold af trusler og i dom 71 og 72 for bl.a. to forhold af samlivsrelateret vold. I dom 73 og 75 blev tiltalte tillige dømt for trusler mod forurettede, hvilket også var tilfældet i dom nr. 77, hvor der forelå to forhold af samlivsrelateret vold. Tiltalte blev i dom 78 også dømt for bl.a. ulovlig indtrængen på forurettedes

bopæl, i dom 79 for to forhold af vold mod sin steddatter, i dom 80 for en kørsel i frakendelsestiden og i dom 82 for trusler mod forurettede og tredjemand.

I dom 68-70 og 79 må det antages, at de øvrige forhold har spillet en væsentlig rolle for strafudmålingen. Den udøvede samlivsrelaterede vold var i alle sagerne forholdsvis begrænset, således i dom 68 et skub og to slag, i dom 69 to spark på låret og et halsgreb, i dom 70 en lussing og i dom 79 flere slag med en gren på benene. I dom 77 må det tillige antages at have spillet en rolle ved straffastsættelsen, at tiltalte ramte en anden person med et glas, som han smed efter forurettede. I de øvrige domme må det antages, at den samlivsrelaterede vold (og eventuelt andre samlivsrelaterede forhold, f.eks. trusler mod forurettede) har været afgørende for straffastsættelsen.

I dom 71 blev tiltalte dømt for to forhold. I første forhold bestod volden bl.a. af flere slag i ansigtet med flad og knyttet hånd, tre knæ i maven og halsgreb og i andet forhold af tre knytnæveslag i ansigtet. I dom 72 blev tiltalte også dømt for to forhold af vold, i første forhold bestod volden af flere hårde slag med knyttet hånd på kroppen og i andet forhold af et slag med flad hånd i ansigtet. I dom 73 bestod volden i et knytnæveslag i ansigtet og et spark i hovedet, i dom 74 i et slag med knyttet hånd og et med flad hånd i ansigtet. I dom 75 slog tiltalte forurettede flere gange med knyttet hånd i ansigtet, og sparkede hende på kroppen og armene, og i dom 76 bestod volden af et slag i ansigtet og flere spark i hovedet. I dom 77, hvor tiltalte blev dømt for to forhold af vold, bestod volden i første forhold af kast mod forurettede af et glas, der dog ramte en anden, og i andet forhold af bl.a. to knæ i hovedet. I dom 78 skubbede tiltalte forurettede og holdt hende for munden/næsen, så hun ikke kunne trække vejret, tog halsgreb på hende og rev i hendes halskæder. I dom 80 tog tiltalte kvælertag på forurettede, mens tiltalte i dom 81 blev dømt for at have slået forurettede mindst én gang i ansigtet. I dom 82 løftede tiltalte forurettede, så hun stødte hovedet mod en væg, og gav hende flere lussinger, i dom 83 bestod volden af et spark på kroppen og flere slag i ansigtet, heraf mindst et med knytnæve, og i dom 84 af skub og halsgreb.

Skadernes omfang som følge af den samlivsrelaterede vold fremgår ikke nærmere af dom 76, 79, og 80. I dom 68-71 var der ingen eller meget begrænsede skader. Retten lagde ved straffastsættelsen i dom 72 i skærpende retning vægt på, at volden havde medført store blodudtrædninger på forurettedes overarm og ryg og sprængning af trommehinden på det ene øre. Skadernes omfang i dom 73 kan tillige have haft betydning i skærpende retning, idet forurettede pådrog sig misfarvning og hævelse over kinden og brud på to tænder. I dom 74 pådrog forurettede sig hævelse og misfarvning under øjet, og i dom 75 fik forurettede slået to tænder ud. I dom 77 fremgår af byrettens bemærkninger, at der ved straffastsættelsen i formildende retning blev lagt vægt på, at der var sket begrænsede skader. I dom 78 var skaderne ligeledes begrænsede, mens forurettede i dom 81 pådrog sig hævelser i ansigtet. I dom 80 var forurettede gravid i 14. uge, da tiltalte tog halsgreb på hende, hvilket må være tillagt betydning i skærpende retning. Retten lagde ved straffastsættelsen i dom 82 i formildende retning vægt på de begrænsede fysiske skader. I dom 83 pådrog forurettede sig blå mærker, hævelse i ansigtet og en flækket læbe, og i dom 84 som følge af et halsgreb misfarvning bag ørene.

Parterne havde forud for voldsudøvelsen i flere af dommene haft et skænderi, jf. dom 69-71, til dels 72, 74, 78, 80, 81 og 83. I dom 71 lagde retten endvidere vægt på, at forurettede forud for det ene af

voldsforholdene havde slået tiltalte i ansigtet. I dom 78 slog forurettede ud efter tiltalte, og i dom 80 havde parterne forinden skubbet til hinanden, men det fremgår ikke nærmere, hvorvidt dette blev tillagt betydning ved straffastsættelsen. I dom 73 og 76 var årsagen til voldsudøvelsen, at tiltalte var jaloux, og i dom 69 og 82 havde parterne slået op umiddelbart før, volden blev udøvet. I dom 83 var parterne begge berusede og kom i den forbindelse op at skændes, hvorefter tiltalte udøvede vold mod forurettede. I dom 77 lagde byretten i skærpende retning vægt på, at voldsforholdene var umotiverede, og på at tiltalte to gange søgte kontakt med forurettede, selv om hun ikke ønskede at tale med tiltalte, og landsretten fandt efter voldens karakter og forløbet ikke grundlag for at gøre straffen betinget.

I dom 71 havde anklagemyndigheden nedlagt påstand om en straf på 40 dages fængsel. Retten fastsatte på trods heraf straffen til 60 dages fængsel, men anførte også, at den ikke ved straffastsættelsen kunne se bort fra anklagemyndighedens strafpåstand.

I dom 81 ønskede forurettede under henvisning til retsplejelovens § 171 ikke at afgive forklaring under sagen.

Retten lagde i dom 72 vægt på, at volden skete i dagene efter, at forurettede var kommet til landet efter parternes ægteskab, hvilket formentlig blev anset for en skærpende omstændighed. I dom 82 lagde retten vægt på parternes indbyrdes forhold, formentlig i formildende retning. Det er i ingen af de øvrige domme udtrykkeligt anført, at det blev tillagt vægt, at der var tale om samlivsrelateret vold, men også her er forudgående konflikter som følge af samlivet tillagt betydning i flere af dommene. I enkelte domme er det ikke nærmere anført, hvilke forhold der blev tillagt betydning ved straffastsættelsen, mens de øvrige domme er konkret begrundede, idet forskellige momenter som forstraffe, øvrige forhold, der er domfældt for, voldens karakter og omfang, skaderne og omstændighederne forud for volden har haft betydning for straffastsættelsen.

I dom 85 fastsatte landsretten straffen til **70 dages ubetinget fængsel**. Det fremgår, at tiltalte ikke tidligere var straffet for vold. Volden bestod bl.a. af spyt i ansigtet, fastholdelse, et spark i maven og et knytnæveslag. Landsretten lagde ved straffastsættelsen vægt på voldens karakter og omfang, samt at den blev begået på et offentligt sted. Tiltalte blev endvidere dømt for overtrædelse af våbenlovgivningen, hvilket isoleret set medfører en kort frihedsstraf.

I dom 86-97 blev straffen udmålt til **3 måneders ubetinget fængsel**. I dom 91 blev straffen fastsat som en fællesstraf med 40 dages betinget fængsel.

Tiltalte var tidligere straffet for vold i syv af dommene, således én gang tidligere i dom 86, 88, 90, 91 og 93, to gange tidligere i dom 87, og fire gange tidligere i dom 95. Det fremgår udtrykkeligt af dom nr. 86, 87, 90, 93, og 95, at retten tillagde tiltaltes forstraffe betydning ved straffastsættelsen.

I tre domme blev den tiltalte endvidere dømt for andre forhold, som må anses for at have haft betydning ved straffastsættelsen. I dom 90, 92 og 97 blev tiltalte også straffet for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, henholdsvis vold og trusler mod en pædagog, trusler mod en polititjenestemand og vold mod polititjenestemænd samt i dom 92 tillige for spirituskørsel.

I to domme blev tiltalte tillige dømt for andre overtrædelser mod forurettede, som må have haft betydning for straffastsættelsen, nemlig i dom 94 for frihedsberøvelse og i dom 96 for bl.a. trusler.

I dom 86 bestod volden i mange knytnæveslag på kroppen og i hovedet og et spark i ansigtet, i dom 87 i flere slag i ansigtet, skub og fastholdelse om halsen, i dom 88 i et cirkelspark i ansigtet og i dom 89 i en skalle, flere knytnæveslag i ansigtet og flere alvorlige spark i maven. I dom 90 tog tiltalte fat om forurettedes hoved og hals, trak hende nedad i håret, tog halsgreb, så forurettede ikke kunne trække vejret, slog hende på lænden, slog hendes hoved ned i gulvet og vred hendes ankel rundt. I dom 91 bestod volden i flere knytnæveslag i hovedet og et spark på kroppen, i dom 92 i et knytnæveslag i ansigtet, et spark og et forsøg på spark i ansigtet, i dom 93 i bl.a. et slag med flad hånd, træk i håret og kvælertag og i dom 94 i adskillige slag på lår og balle. I dom 95 holdt tiltalte fast i forurettedes arme, holdt hende mod en dør og tog flere gange halsgreb, i dom 96 bestod volden af spark i maven og to slag i ansigtet, og i dom 97 påkørte tiltalte forurettede med en bil, dog ikke med stor kraft. I dom 86, 87, 89, 90, 92, 94 og 95 lagde retten udtrykkeligt i skærpende retning vægt på voldens karakter og omfang.

Forurettedes skader som følge af volden var i flere af dommene blå mærker, blodansamling, hudafskrabning, ømhed, hævelse eller lignende, jf. således dom 86, 87, 89-91, 94, 96 og 97. I dom 88 pådrog forurettede sig bl.a. en hævet næse, og der var tegn på brud heraf. I dom 92 flækkede forurettede læben flere steder. Det fremgår af sagen, at forurettede fortsat på domstidspunktet havde gener heraf. I dom 95 pådrog forurettede sig bl.a. hævelse på ryghvirvler og som følge heraf nedsat drejning.

Det fremgår af dom 86, 88, 89, 91-93, 95 og 97, at parterne forud for voldsudøvelsen havde haft et skænderi/en diskussion. I et tilfælde blev det forudgående forløb tilsyneladende anset som en skærpende omstændighed, idet det af dom 89 fremgår, at det forudgående skænderi var foregået over telefonen, hvorefter tiltalte indfandt sig i lejligheden og straks overfaldt forurettede. I dom 86 og 88 var parterne berusede, hvilket formentlig var med til at optrappe det forudgående skænderi. I dom 91 kastede parterne tillige ting efter hinanden før voldsudøvelsen.

I dom 95 lagde byretten i skærpende retning vægt på, at forseelsen angik flere tilfælde af vold samme aften mod forurettede, og at tiltalte passede forurettede op ved hendes bopæl og udøvede vold efter, at politiet havde henvendt sig til ham i forbindelse med den først udøvede vold.

I dom 93 lagde byretten i formildende retning vægt på, at volden var udøvet i samlivsforhold. Straffen blev udmålt til 50 dages fængsel. Landsretten forhøjede straffen til 3 måneders fængsel, idet tiltalte tidligere var dømt for vold af tilsvarende karakter. Det fremgår ikke af landsrettens bemærkninger, at det blev tillagt særlig vægt, at volden var udøvet i samlivsforhold. I ingen af de øvrige domme fremgår det udtrykkeligt af rettens bemærkninger, at det blev tillagt betydning, at der var tale om samlivsrelateret vold, og det er først og fremmest voldens karakter og omfang samt eventuelle forstraffe, der har været tillagt vægt ved straffastsættelsen.

I dom 98-104 blev straffen udmålt til **4 måneders ubetinget fængsel**.

I fem domme var tiltalte tidligere straffet for vold, i dom 100, 102 og 103 én gang tidligere, og i dom 98 og 104 to gange tidligere. Det fremgår af dom 98, 102 og 103, at retten ved straffastsættelsen lagde vægt på tiltaltes forstraffe, ligesom retten i dom 103 tillagde det vægt, at volden var udøvet få måneder efter løsladelse fra afsoning af en voldsdom.

I flere af dommene blev tiltalte tillige dømt for andre forseelser, som må antages at have haft betydning for straffastsættelsen. I dom 98 blev tiltalte også dømt for ulovlig tvang og trusler med en kniv mod forurettede, og retten lagde ved strafudmålingen vægt på både grovheden af volds- og trusselsforholdet. Af dom 99 fremgår, at tiltalte tillige blev dømt for vold efter straffelovens § 245 mod en anden person, hvilket retten lagde særlig vægt på ved strafudmålingen. I dom 100 blev tiltalte dømt for to forhold af samlivsrelateret vold og for tre trusselsforhold mod forurettede, og retten lagde ved strafudmålingen vægt på, at der var tale om flere forhold af vold og trusler. I dom 101 blev tiltalte også dømt for bl.a. ulovlig tvang mod forurettede. Dom 102 omfattede også ulovlig indtrængen på forurettedes bopæl og vold mod forurettedes nye kæreste, hvilket retten henviste til som skærpene omstændigheder. I dom 103 blev tiltalte tillige dømt for trusler mod forurettede efter straffelovens § 123, og i dom 104 for straffelovens § 124, stk. 1 (flugt som anholdt eller fængslet).

I dom 98 bestod volden i flere slag, skub, knytnæveslag og slag med en ledning på benene. Tiltalte havde forinden tvunget forurettede med til sin bopæl og truet hende flere gange, herunder med en kniv. I dom 99 bestod volden mod forurettede i to til tre slag i ansigtet. Tiltalte blev i dom 100 straffet for to forhold, første forhold ved at banke forurettedes hoved ned i gulvet flere gange, og andet forhold ved at have stødt en saks frem mod hendes mave to til tre gange, klippet totter af hendes hår, væltet hende og slået hende. I dom 101 havde tiltalte tvunget forurettede med sig i en bil, hvorunder han udøvede vold ved at tildele hende et til to slag på låret med en metalstang og otte til ti knytnæveslag på låret, maven og brystet. I dom 102 bestod volden af et skub, mens tiltalte i dom 103 tog hårdt fat om forurettedes hals, løftede hende op, kastede hende bagover og skubbede hende ind i en væg. I dom 104 bestod volden af et knytnæveslag og spyt i ansigtet.

Skadernes omfang fremgår ikke nærmere af dom 98 og 99. Af dom 100 fremgår, at forurettede i forbindelse med det første voldsforhold bl.a. pådrog sig tandskade, ømhed, blå mærker, trykket ribben og forskubbelse af brystprotese, mens eventuelle skader ved det andet forhold ikke er nævnt. I dom 101 pådrog forurettede sig bl.a. ømhed og hævelse ved kravebenet, brystkassen, arm, hånd og lår, mens det i dom 102 må antages, at forurettede ikke fik skader, da volden alene bestod i, at tiltalte skubbede forurettede omkuld. I dom 103 pådrog forurettede sig bl.a. røde mærker på halsen og en bule i baghovedet, mens skaderne i dom 104 bestod af ømhed af kindben og tindingeregion. I ingen af dommene blev omfanget af forurettedes skader nævnt i præmisserne for straffastsættelsen.

Det fremgår af dom 98, 99, 103 og 104, at der forud for voldsudøvelsen var et skænderi eller en diskussion mellem parterne. I dom 98 blev det ved straffastsættelsen tillagt betydning i formildende retning, at volden fandt sted i forbindelse med parternes uafklarede kæresteforhold, ligesom retten i dom 104 tillagde det betydning i formildende retning, at volden blev begået efter længere tids uoverensstemmelser om tiltaltes samvær med fællesbarnet. I dom 98 lagde retten i formildende retning i

øvrigt også vægt på tiltaltes alder (19 år). I dom 102 blev det i skærpende retning tillagt vægt, at tiltalte var trængt ind på forurettedes bopæl.

Bortset fra i dom 98 er det ikke udtrykkeligt nævnt, at der var tale om samlivsrelateret vold. Dommene er meget konkret begrundede, og straffastsættelsen beror på flere omstændigheder, herunder øvrige forhold, der er domfældt for, voldens karakter og omfang og eventuelle forstraffe.

I dom 105 udmålte byretten straffen til **5 måneders ubetinget fængsel**. Det fremgår af sagen, at tiltalte var straffet én gang tidligere for vold, hvilket retten lagde vægt på ved straffastsættelsen. Tiltalte blev dømt for et forhold af vold, to forhold af trusler og et forhold af hærværk efter straffelovens § 291, stk. 2, alt begået mod forurettede. Volden bestod af skub, flere slag uden at ramme og et knytnæveslag i ansigtet, hvorved forurettede bl.a. pådrog sig brud på kindben og løse tænder. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på truslernes grovhed, voldens grovhed, tiltaltes forstraf, og at tiltalte efter løsladelse på ny truede forurettede.

I dom 106-110 blev straffen fastsat til **6 måneders ubetinget fængsel**. I dom 106 og 110 blev straffen fastsat som en fællesstraf med en reststraf på henholdsvis 18 og 49 dage.

I dom 107 og 108 var tiltalte ikke tidligere straffet for vold. Det må dog antages, at andre strafbare forhold i sagerne end den samlivsrelaterede vold har haft væsentlig betydning for straffastsættelsen, hvorfor disse domme ikke kommenteres yderligere.

I dom 106, 109 og 110 var tiltalte tidligere straffet for vold, således to gange tidligere i dom 106, en gang tidligere i dom 109 og tre gange tidligere i dom 110. Retten lagde i dom 106 vægt herpå, ligesom retten lagde vægt på det meget hurtige recidiv, idet de nye forhold var begået 7 og 11 dage efter prøveløsladelse fra afsoning af en dom for vold mod samme forurettede. I dom 110 lagde retten vægt på, at det ene voldsforhold blev begået under udgang fra afsoning og i øvrigt på det hurtige recidiv, idet det andet voldsforhold blev begået 21 dage efter løsladelse fra afsoning.

I dom 106 var der tale om to forhold af vold mod forurettede, i dom 109 blev tiltalte tillige dømt for vold mod en anden person samt for trusler efter straffelovens § 123 mod forurettede, og i dom 110 var der tale om tre forhold af vold mod forurettede og et forhold af ulovlig tvang. I dom 109 må det antages, at straffen er fastsat særligt under hensyntagen til den ikke-samlivsrelaterede vold, hvorfor denne dom heller ikke kommenteres yderligere.

I dom 106 bestod volden i første forhold af flere skub og to kvælertag med vejrtrækningsbesvær og opkastning til følge, og andet forhold af skub, adskillige slag mod ansigtet og kroppen, ligesom tiltalte holdt sin arm hårdt mod forurettedes hals. Retten lagde ved straffastsættelsen vægt på forholdenes særdeles alvorlige karakter, herunder at det andet forhold var begået kontinuerligt over en periode på adskillige minutter. I dom 110 bestod volden i første forhold af et skub, så forurettede faldt, andet forhold af bl.a. fastholdelse om halsen og flere spark og slag på kroppen og benene, og tredje forhold af bl.a. et tag om halsen og to slag mod forurettede. Retten lagde i skærpende retning vægt på, at der var tale om flere episoder kort efter hinanden.

Det fremgår af dom 106, at forurettede som følge af volden i første forhold pådrog sig skader i form af røde mærker og ømhed ved struben og i andet forhold bl.a. rød og hævet næse. I dom 110 lagde retten ved straffastsættelsen i formildende retning vægt på de begrænsede skader. I dom 110 lagde retten endvidere i formildende retning vægt på det mellem tiltalte og forurettede beskrevne forhold, mens det ikke udtrykkeligt af de øvrige domme fremgår, at parternes forhold blev tillagt vægt ved straffastsættelsen.

I dom 111 og 112 blev straffen fastsat til **8 måneders ubetinget fængsel**. I dom 111 er straffen fastsat som en fællesstraf med 187 dages reststraf. I begge domme var tiltalte tidligere straffet.

I dom 111 var tiltalte ca. 3½ måned tidligere prøveløsladt efter en dom for bl.a. røveri og var endvidere én gang tidligere straffet for vold. Volden bestod af et hårdt slag i ansigtet og et slag med albuen, der ramte forurettede ved øjenregionen, hvorved hun pådrog sig blodansamling ved øjet og ømhed ved næsen, en ansigtsknogle og kindbenet. Retten lagde vægt på karakteren af den udøvede vold og de påførte skader og i formildende retning på, at volden blev begået i forbindelse med uoverensstemmelser mellem berusede parter i samlivsforhold, og at det var forurettede, der lagde an til konflikten.

Tiltalte var i dom 112 tidligere straffet flere gange for personfarlig kriminalitet, herunder vold og trusler, og det nye forhold blev begået kun en måned efter løsladelse fra en dom for lignende kriminalitet. Volden bestod i flere slag i ansigtet med knyttet hånd, hvorved forurettede pådrog sig en flænge i underlæben. Tiltalte blev tillige dømt for trusler mod forurettede og hærværk på tre telefoner tilhørende forurettede, samt bl.a. for trusler efter straffelovens § 119, stk. 1. Retten lagde ved straffastsættelsen vægt på tiltaltes forstraffe og det hurtige recidiv.

I dom 113 og 114 blev der idømt en straf på **10 måneders ubetinget fængsel**. I dom 113 blev straffen fastsat som en fællesstraf med 154 dages reststraf.

I dom 113 var tiltalte tidligere straffet for vold, og de nye forhold blev begået ca. 2½ måned efter prøveløsladelse fra ligesartet kriminalitet. Tiltalte blev også dømt for trusler efter straffelovens § 123 over for forurettede. Volden bestod i et slag i ansigtet. Retten lagde i skærpende retning vægt på tiltaltes forstraffe og det hurtige recidiv samt på karakteren af de begåede forhold.

Tiltalte var i dom 114 ikke tidligere straffet for vold, men blev bl.a. dømt for seks forhold af vold, for trusler efter både straffelovens § 266 og § 123 og ulovlig tvang, alt over for forurettede. Forurettede havde forud for flere af forholdene provokeret og i nogle tilfælde tillige reageret fysisk over for tiltalte. Første voldsforhold bestod i et slag i ansigtet, hvorved forurettedes kæbe gik af led, andet forhold i et knytnæveslag i hovedet, tredje forhold i bl.a. adskillige knytnæveslag i hovedet og på kroppen, fjerde forhold i adskillige slag i hovedet, på armene og på kroppen, femte forhold i et knytnæveslag på næsen og sjette forhold i bl.a. halsgreb, slag og flere spark på benene, ligesom tiltalte truede hende og tvang hende til at gå med sig. Retten lagde vægt på, at de to første forhold lå 2-3 år tilbage i tiden, og at der var tale om vold i samlivsforhold. I skærpende retning lagde retten vægt på et af forholdenes grove karakter.

Dom 115-117 kommenteres ikke yderligere, idet straffen i helt overvejende omfang er fastsat på grund af anden kriminalitet end den samlivsrelaterede vold.

Afsnit 2.5.2. Domme vedrørende straffelovens § 245

I 18 af de 137 domme fra bilag 1 er der sket domfældelse for samlivsrelateret vold efter straffelovens § 245.

I en dom blev der idømt betinget straf, i to domme blev der idømt en kombinationsdom, mens der i de øvrige 15 domme blev idømt ubetinget fængselsstraf. I flere domme er der domfældt for flere forhold af samlivsrelateret vold eller for andre strafbare forhold end samlivsrelateret vold. Straffen blev i syv af dommene fastsat under henvisning til straffelovens § 247, stk. 1, om forhøjet straf i gentagelsstilfælde.

Afsnit 2.5.2.1. Betingede domme

Der er afsagt én betinget dom vedrørende samlivsrelateret vold efter straffelovens § 245, nemlig dom 118, hvor straffen blev udmålt til **3 måneders betinget fængsel**. Det fremgår af dommen, at tiltalte ikke tidligere var straffet, og at volden bestod i et halsgreb, hvorved forurettede pådrog sig blødninger i øje og øre. Sagen blev fremmet som en tilståelsessag, og tiltalte forklarede bl.a. at halsgrebet kun varede ca. to sekunder. Landsretten gjorde i modsætning til byretten straffen betinget under hensyn til, at forurettede forud for halsgrebet havde provokeret tiltalte og skubbet ham omkuld, til tiltaltes gode personlige forhold og til, at han havde været varetægtsfængslet i 11 dage.

Afsnit 2.5.2.2. Kombinationsdomme

Der er afsagt to kombinationsdomme, dom 119 og 120.

I dom 119 blev straffen fastsat til **3 måneders fængsel, hvoraf to måneder blev gjort betinget**. Tiltalte havde slået forurettede på brystet med en varm stegepande, ligesom han holdt hårdt fast i forurettedes arm. Forurettede pådrog sig herved første- og andengradsforbrænding på højre bryst og rødme på overarmen. Retten lagde i skærpende retning vægt på, at forurettede pådrog sig forbrænding, men fandt under henvisning til, at volden blev begået i forbindelse med et ægteskabeligt skænderi, og at tiltalte ikke tidligere var straffet for vold, at to måneder af straffen kunne gøres betinget.

I dom 120 blev straffen fastsat til **5 måneders fængsel, hvoraf 30 dage blev gjort betinget med vilkår om misbrugsbehandling**. Straffen blev fastsat som en fællesstraf med 30 dages betinget fængsel med vilkår om misbrugsbehandling.

Tiltalte blev dømt for to forhold af samlivsrelateret vold efter straffelovens § 244 og to forhold af samlivsrelateret vold efter straffelovens § 245. Første voldsforhold bestod af flere slag i hovedet og på halsen. Forholdet var over to år gammelt. Andet forhold af skub på halsen og spark. Forholdet var

over et år gammelt. Tiltalte tog i tredje forhold fat om halsen på forurettede, og – efter at hun havde truet ham med en kniv – tog han denne fra hende og slog ud efter hende med den, hvorunder han snittede hendes underarm. Forholdet var næsten et år gammelt. I fjerde forhold bestod volden af adskillige slag med flad hånd og to knytnæveslag i ansigtet, rusk i armene, skub og et spark på låret. Endvidere dømt for et forhold af § 244-vold mod en anden person. Det fremgår, at forurettede forud for volden i flere af forholdene havde provokeret tiltalte og i nogle af forholdene tillige slået tiltalte. Det fremgår ikke nærmere, hvad retten lagde vægt på ved straffastsættelsen.

Afsnit 2.5.2.3. Ubetingede domme

I dom 121-124 blev tiltalte idømt **3 måneders ubetinget fængsel**. Tiltalte var i ingen af dommene tidligere straffet for vold.

I dom 122 blev tiltalte tillige dømt for i samme episode at have udøvet vold efter straffelovens § 244 mod forurettede samt for trusler efter straffelovens § 266.

Volden bestod i dom 121 af bl.a. flere spark i ansigtet, på armene og på kroppen, hvorved forurettede faldt ned ad en trappe. I dom 122 tog tiltalte bl.a. halsgreb og løftede forurettede op og kastede hende ind i en væg. I dom 123 bestod volden af flere slag i ansigtet og på kroppen, pres mod halsen, ligesom tiltalte lagde en computerledning om halsen på forurettede og pressede den ned mod halsen. I dom 124 tildelte tiltalte forurettede to slag i ansigtet med flad hånd, rev hende om på gulvet og satte sig overskrævs på hende samt holdt en hånd for hendes næse og mund, indtil hun fik kvælningssymptomer og var i livsfare. I dom 121, 122 og 124 lagde retten ved straffastsættelsen udtrykkeligt vægt på forholdenes grove karakter.

Som følge af volden pådrog forurettede sig i dom 121 bl.a. tandskade, hævelse af næse, blodansamlinger og ømhed, i dom 122 kastede forurettede op, ligesom hun fik trykømhed omkring øjnene, hoved og hals samt hævelse og misfarvning ved det ene øje og læben. I dom 123 pådrog forurettede sig bl.a. små pettechier (små blødninger i huden) i øjenregionen, hævede øjenlåg og et rødt mærke på venstre side af halsen.

I dom 122, 123 og 124 fandt volden sted efter et skænderi mellem parterne. I dom 122 havde forurettede endvidere forud tildelt tiltalte to lussinger. Retten fandt ikke, at hverken tiltaltes og forurettedes turbulente forhold eller hendes forudgående slag mod tiltalte udgjorde formildende omstændigheder. I dom 123 havde forurettede sms'et med en ekskæreste, hvilket parterne var blevet uvenner over. Tiltalte var taget i byen og var der blevet overfaldet af ekskæresten. Volden fandt sted, da han kom hjem efter et forudgående håndgemæng mellem parterne, men det fremgår ikke af dommen, hvad retten lagde vægt på ved straffastsættelsen.

I dom 121 lagde retten i skærpende retning vægt på omstændighederne ved voldens udøvelse (formentlig, at tiltalte trængte ind på forurettedes bopæl).

I dom 123 ønskede forurettede under henvisning til retsplejelovens § 171 ikke at afgive vidneforklaring i retten.

Det er ikke udtrykkeligt i dommene tillagt selvstændig betydning ved straffastsættelsen, at der var tale om samlivsrelateret vold.

I dom 125-129 blev straffen fastsat til **6 måneders ubetinget fængsel**. I dom 128 og 129 blev straffen fastsat som en fællesstraf med henholdsvis 30 dages betinget fængsel og 43 dages reststraf.

I fire domme var tiltalte tidligere straffet for vold, i dom 126 og 129 én gang tidligere og i dom 127 og 128 to gange tidligere. Retten lagde i dom 126 udtrykkeligt vægt på tiltaltes forstraf ved straffastsættelsen.

I dom 125 blev tiltalte foruden et forhold af vold efter straffelovens § 245, stk. 1, dømt for to forhold af vold efter straffelovens § 244 over for forurettede. I dom 127 blev tiltalte også dømt for trusler over for forurettede, mens tiltalte i dom 127 tillige blev dømt for bl.a. trusler mod politiet efter straffelovens § 119, stk. 1. I dom 128 blev tiltalte endvidere dømt for vold efter straffelovens § 244 og ulovlig tvang over for forurettede (begået på samme tidspunkt som volden efter straffelovens § 245, stk. 1), og i dom 129 for vold efter straffelovens § 244 og trusler efter straffelovens § 266 mod forurettede (også begået i tidsmæssig forlængelse af volden efter straffelovens § 245, stk. 1).

I dom 125 bestod volden i første forhold af flere slag med hånden og 25-30 slag på kroppen med et læderbælte, andet forhold af et kvælertag og tredje forhold af bl.a. et slag i ansigtet med flad hånd og flere slag i ryggen med knyttet hånd. Af dom 126 fremgår, at tiltalte trykkede sin fod hårdt mod forurettedes brystkasse og hals, så hun ikke kunne trække vejret og derved kom i manifest – overhængende – livsfare. I dom 127 tog tiltalte bl.a. hårdt fat i forurettedes håndled, rev hende i håret, skubbede hende, kastede en ølflaske og et glas efter hende, dog uden at ramme, ligesom han sparkede hende i maven. Forurettede var gravid. I dom 128 tvang tiltalte forurettede til at følge med til sin bopæl, hvor han tildelte hende flere slag i ansigtet, rev en tot af hendes hår og stak ud efter hendes ben med en kniv. I dom 129 bestod volden bl.a. af to skaller, over fem knytnæveslag i ansigtet, herunder mens tiltalte fastholdt forurettedes hoved, et spark på kroppen og et spark på benet.

Forurettede pådrog sig som følge af volden i dom 128 en hævet overlæbe og rødme og et lille sår ved øjenlåg og i dom 129 bl.a. hævelse og ømhed omkring øjnene, kæberne, næsen og læberne. Skadernes omfang fremgår ikke nærmere af de øvrige domme.

Af dom 125 og 126 fremgår, at parterne forud for voldsudøvelsen havde haft et skænderi, og i dom 126 havde der tillige været fysisk tumult mellem dem forinden.

I dom 125 ønskede forurettede under henvisning til retsplejelovens § 171 ikke at afgive forklaring i retten.

Det fremgår ikke af dom 125, 127, 128 og 129, hvad retten lagde vægt på ved straffastsættelsen. Af dom 126 fremgår, at byretten på den ene side lagde vægt på forholdets alvor og på den anden side, at parterne havde genoptaget deres forhold. I landsretten var parterne endeligt gået fra hinanden. Landsretten forhøjede straffen fra 4 til 6 måneders fængsel, idet retten lagde vægt på voldens karakter og tiltaltes forstraf.

I dom 130 fastsatte landsretten straffen til **9 måneders ubetinget fængsel**. Tiltalte – en 38-årig kvinde – blev dømt for både overtrædelse af straffelovens § 244 og § 245 (samme forhold) mod forurettede, idet tiltalte stak forurettede med en kniv i ryggen og derefter på ny stak ud efter ham, hvorved han pådrog sig stiksår og stiklæsion, samt slog ham flere gange i hovedet med en køkkenrulle. Tiltalte blev tillige dømt for vold efter straffelovens § 245, stk. 1, ved at have slået en anden mand, der var til stede under forløbet, i ansigtet med en ølflaske, hvorved han pådrog sig en læsion på bl.a. kinden. Volden opstod efter et længere skænderi på grund af jalousi, hvorunder parterne gensidigt slog hinanden. Retten lagde vægt på de begrænsede skader, som volden med kniven havde forvoldt, voldens karakter i øvrigt og de omstændigheder, hvorunder den blev begået.

I dom 131 fastsatte landsretten straffen til **1 år og 3 måneders ubetinget fængsel**. Straffen er fastsat som en fællesstraf med 61 dages reststraf. Tiltalte var tidligere straffet tre gange for vold. Tiltalte blev endvidere straffet for trusler efter straffelovens § 266. Volden bestod i flere knytnæveslag i ansigtet og på overkroppen, ligesom tiltalte to gange stak en kniv ud mod forurettedes hals og maveregion og bed hende i kinden, tindingen og underarmen. Forurettede pådrog sig bl.a. hævelser og flere bidemærker, herunder i ansigtet. Byretten lagde i skærpende retning vægt på den rå og grove voldsudøvelse særligt ved at bruge tænderne som våben, at tiltalte tidligere var straffet flere gange for vold, senest mod samme skadelidte, og det meget hurtige recidiv. Landsretten stadfæstede dommen.

I dom 132-134 blev straffen fastsat til **1 år og 6 måneders ubetinget fængsel**.

Tiltalte var i dom 132 og 134 tidligere straffet for vold. I dom 132 var tiltalte straffet otte gange tidligere for vold, mens det af dom 134 fremgår, at tiltalte var straffet gentagne gange tidligere for vold, grov vold, berigelseskriminalitet samt for røveri. I begge domme blev tiltaltes forstraffe tillagt vægt ved straffastsættelsen.

I dom 132 og 134 blev tiltalte tillige dømt for flere andre overtrædelser af straffeloven og særlovgivningen, som ikke var rettet mod forurettede. Disse øvrige forhold har i et vist omfang haft indflydelse på straffastsættelsen, men det må antages, at den samlivsrelaterede vold har været afgørende for strafudmålingen. I dom 132 forhøjede retten således straffen bl.a. under hensyn til grovheden af voldsforholdet.

I dom 132 bestod volden bl.a. af fastholdelse, mange slag på kroppen med både knyttet hånd og med en håndprotese i form af en klo samt fastholdelse i et halsgreb ved brug af protesen. I dom 133 fandt retten, at der var tale om mishandling, idet tiltalte i en periode på næsten to år løbende havde udsat forurettede for vold i form af bl.a. slag med knyttet og flad hånd, spark og halsgreb, ligesom han på et tidspunkt, hvor han var bekendt med, at hun var gravid, slog og sparkede hende. I dom 134 blev til-

talte dømt for to forhold af vold, første forhold (straffelovens § 244) ved at have banket forurettedes hoved ind i en væg, taget kvælertag på hende og bidt hende i en fingeren og andet forhold (straffelovens § 245) ved at have skåret hende i armen med en kødøkse, hvorved der opstod en læsion.

I alle domme var de fysiske skader af volden relativt begrænsede. I dom 132 pådrog forurettede sig overfladiske hudafskrabninger på kinden og et lille blå mærke ved kæben, i dom 133 blå mærker (dog tillige psykisk skade) og i dom 134 ved første forhold bl.a. ømhed i underkæben og svag rødme på struben og ved andet forhold en læsion på armen, der måtte sys med ni sting. I dom 133 og 134 lagde retten i formildende retning vægt på de forholdsvis begrænsede skader.

I dom 132 lagde retten i skærpende retning vægt på, at tiltalte tidligere havde gjort brug af den påsatte protese med klo som våben, og i dom 133 lagde retten i skærpende retning vægt på det lange forløb på næsten to år, hvor tiltalte havde udsat forurettede for vold og trusler.

I dom 134 lagde retten i formildende retning vægt på, at forurettede fortsat var kæreste med tiltalte, og at de snart skulle have barn sammen. I de øvrige domme blev det ikke i præmisserne for straffastsættelsen nævnt, at det var tillagt betydning, at der var tale om samlivsrelateret vold.

I dom 135 blev straffen fastsat til **3 års ubetinget fængsel**. Straffen er fastsat som en fællesstraf med en betinget dom på fængsel i 40 dage med vilkår om udførelse af 60 timers samfundstjeneste, hvoraf der var afviklet 53½ time. Tiltalte var ikke tidligere straffet for vold. Sagen vedrørte flere forhold af vold, trusler og voldtægt til dels forsøg herpå. I første voldsforhold slog tiltalte således forurettede med en mobiltelefon, pressede en kniv mod hendes hals samtidig med, at han truede hende, hvorefter han bed hende i næsen, tildelte hende adskillige slag i ansigtet med flad hånd, flere spark på benene og slag med nøglerem, ligesom han hoppede ned på hendes brystkasse og tildelte hende et slag i bagdelen. Herefter forsøgte han at voldtage forurettede. Endvidere truede han hende efterfølgende telefonisk. I andet forhold bestod volden i to slag i ansigtet med flad hånd. I tredje forhold, som fandt sted et par måneder efter første forhold, skaffede tiltalte sig adgang til forurettedes lejlighed, hvor han sparkede og slog hende i hovedet og på kroppen, tisede hende i ansigtet og truede hende med bl.a. en kniv, hvorefter han tiltvang sig anden kønslig omgængelse end samleje og flere samlejer under fastholdelse. I fjerde forhold sparkede tiltalte forurettede flere gange. Tillige dømt for anden kriminalitet, der dog ikke vurderes at have haft nogen særlig betydning for straffastsættelsen.

Landsretten lagde ved straffastsættelsen vægt på karakteren af forholdene vedrørende grov vold og voldtægt, herunder at det ene forhold strakte sig over et længere tidsrum og omfattede flere tilfælde af voldtægt.

2.5.3. Domme vedrørende straffelovens § 246

I dom 136 og 137 blev tiltalte dømt for vold efter straffelovens § 246. Begge de tiltalte var tidligere straffet én gang for vold.

I dom 136 blev straffen af byretten fastsat til **4 års fængsel**. Tiltalte blev dømt for to forhold af vold mod sin samlever, første forhold efter straffelovens § 244 ved at have tildelt hende et knytnæveslag, der ramte underarmen, hvorved den brækkede, og andet forhold efter straffelovens § 246 ved at have tildelt hende et knytnæveslag i ansigtet og fire slag i hovedet med en rørtang med livsfarlige skader på kraniet og hjerneskade til følge. Byretten lagde vægt på forholdenes grovhed og de særdeles alvorlige skader samt på, at tiltalte tidligere var straffet for vold.

I dom 137 blev straffen fastsat til **7 års fængsel**. Volden bestod af kast med en eller flere fyldte øldåser efter forurettede, hvorved hun blev ramt flere steder bl.a. i hovedet, og/eller af slag flere steder bl.a. i hovedet med en eller flere fyldte øldåser, alt hvorved hun afgik ved døden som følge af en blødning mellem de bløde hjernehirner. Landsretten lagde bl.a. vægt på grovheden af den udøvede vold, herunder at den fyldte øldåse blev anvendt flere gange med betydelig kraft som slagvåben eller kastevåben på kort afstand. Endvidere lagde retten vægt på, at volden blev begået uden, at afdøde på nogen måde havde givet anledning hertil, samt på, at tiltalte tidligere var straffet for vold. Endelig lagde retten vægt på, at der bestod et kæresteforhold mellem tiltalte og afdøde, og at de befandt sig i et miljø præget af massivt alkoholmisbrug.

2.6. Rigsadvokatens vurdering og konklusion vedrørende straffene for samlivsrelateret vold

Redegørelsen omfatter i alt 137 nyere byrets- og landsretsdomme vedrørende vold, som er begået af den ene part i et ægteskab, samliv eller kæresteforhold mod den anden part, eller hvor der tidligere har været et sådant forhold mellem parterne.

117 af de 137 domme vedrører vold efter straffelovens § 244, 18 domme omfatter vold efter straffelovens § 245 og to domme vedrører vold omfattet af straffelovens § 246.

Straffene varierer således, at den mildeste straf for § 244-vold er en betinget dom uden straffastsættelse, mens den højeste straf i sagerne vedrørende § 244 er fængsel i 2 år og 3 måneder i en sag, der dog også omfattede anden alvorlig kriminalitet begået over for andre personer. Straffene for vold efter straffelovens § 245 er fastsat således, at den mildeste dom er på 3 måneders betinget fængsel og den højeste straf er fængsel i 3 år i en sag, der omfattede meget grov vold i flere tilfælde samt voldtægt mv. begået over for samme forurettede. De to domme vedrørende § 246-vold medførte fængsel i henholdsvis 4 år og 7 år.

Der er således tale om sager, der omfatter forhold af meget forskellig art – fra mindre betydelig vold i form af et enkelt slag til den groveste vold, der har medført enten hjerneskade eller døden.

Som nævnt i afsnit 2.3. ovenfor fastsættes straffen i voldssager på baggrund af en samlet vurdering af mange momenter i hver enkelt sag. Der lægges ved straffastsættelsen udover voldens karakter og de ved volden påførte skader også betydelig vægt på optakten til volden, herunder om parterne har skændtes, og om forurettede har provokeret gerningsmanden, ligesom der lægges vægt på forholdet i øvrigt mellem parterne og tiltaltes personlige forhold. Hertil kommer, at også tiltaltes eventuelle forstraffe har betydning, ligesom anden kriminalitet også indgår i strafudmålingen.

Den store forskellighed i sagerne sammenholdt med de mange forskellige konkrete forhold, der indrages ved strafudmålingen, medfører, at det kan være vanskeligt at sammenligne straffene i sager om samlivsrelateret vold med straffene i andre voldssager.

Det er også forbundet med vanskelighed at vurdere mere præcist, hvilke momenter der har størst betydning for straffastsættelsen i de enkelte sager om samlivsrelateret vold.

Det fremgår imidlertid ikke overraskende af undersøgelsen, at der i langt størsteparten af sagerne har været tale om skænderier mellem parterne forud for volden. Skænderierne har været udløst af forskellige uoverensstemmelser, herunder i forbindelse med forholdet mellem parterne og ophør af forholdet, jalousi, samvær med fælles børn mv. I en række af sagerne er skænderierne endvidere opstået i forbindelse med beruselse.

I en del af sagerne er det endvidere oplyst, at forurettede forud for volden har provokeret den tiltalte, at der har været håndgemæng mellem parterne – f.eks. skubberi – eller at forurettede har slået tiltalte.

Herudover fremgår det af flere domme, at parterne gennem længere tid har haft uoverensstemmelser.

Både skænderier – herunder også længerevarende uoverensstemmelser – provokationer samt forudgående håndgemæng og vold fra forurettedes side spiller ind som formildende faktorer ved straffastsættelsen. Herved adskiller de undersøgte sager sig ikke fra andre sager om vold, hvor tilsvarende omstændigheder forud for voldsudøvelse typisk vil medføre en mildere bedømmelse ved straffastsættelsen.

Er der udøvet grovere vold, synes optakten til volden at være tillagt mindre eller ingen vægt, hvilket også forekommer i tråd med strafudmålingen i andre voldssager. Provokationer eller lignende fra forurettedes side bliver således af mindre betydning, hvis de giver anledning til grov vold som en helt uforholdsmæssig reaktion i forbindelse med det forudgående forløb.

Et andet moment, der har sammenhæng med parternes forhold, og som indgår ved straffastsættelsen i flere sager, er, om forholdet stadig består. Her er synspunktet formentlig, at en meget hård strafferetlig bedømmelse kan forekomme mindre nødvendig, når parterne trods volden har ønsket at bevare parforholdet. Også i de situationer, hvor forurettede ikke ønsker at afgive vidneforklaring mod tiltalte, må det antages, at der kan være en tendens til at vurdere volden lidt mildere.

Heller ikke disse strafudmålingsfaktorer afviger imidlertid fra momenter, der kan tillægges betydning i andre voldssager, hvor en efterfølgende forsoning mellem parterne typisk vil blive tillagt vægt i formildende retning.

Det er udtrykkeligt nævnt i et mindre antal af de undersøgte domme, at det er tillagt betydning ved straffastsættelsen, at der er tale om samlivsrelateret vold. Denne formulering kunne tyde på, at dette i sig selv skulle være en afgørende faktor ved strafudmålingen.

I størstedelen af sagerne, f.eks. dommene 25 og 27, er parternes forhold dog alene anført i dommens præmisser som ét moment ud af flere. I dom 25 fremgår det således, at det tillige blev tillagt vægt, at volden blev begået efter uoverensstemmelser mellem parterne, og i dom 27 blev omstændighederne forud for episoden tillagt vægt, herunder at parterne var berusede, og at deres samliv var konfliktfyldt også forud for episoden. I dom 114 synes det dog i sig selv at have været tillagt vægt i formildende retning, at der var tale om vold i samlivsforhold. Det fremgår dog af dommens oplysninger i øvrigt, at forurettede forud for i hvert fald fire af forholdene havde provokeret eller reageret fysisk over for tiltalte.

Der er derfor efter min opfattelse ikke grundlag for at antage, at dette ordvalg dækker over en generel opfattelse af, at straffen i sager om samlivsvold bør udmåles mildere end i andre voldssager. Formuleringen synes således snarere at være en mere rund formulering af de samme momenter, som er nævnt ovenfor, vedrørende forudgående skænderier, provokationer mv., der også i andre voldssager tillægges vægt i formildende retning.

Der lægges i flere af de undersøgte sager vægt på som en skærpene omstændighed, at der er tale om uprovokeret/umotiveret vold, se f.eks. dommene 47, 77 og 107. Det svarer til den betydning, som dette forhold også tillægges i sager, hvor der ikke er tale om samlivsrelateret vold.

Der er dog kun få af de undersøgte sager, hvor volden er begået uden forudgående skænderier og herunder i forbindelse med, at tiltalte har trængt sig ind på forurettede. Det er f.eks. tilfældet i dom 77, hvor tiltalte blev afvist af forurettede, efter at have opsøgt hende på en restauration, og i dom 100, hvor tiltalte i det ene forhold fulgte efter forurettede på offentlig gade. Denne situation forelå også i dom 101, hvor tiltalte indfandt sig på ekskærestens bopæl, tvang hende ind i en bil og udøvede vold.

Situationer, hvor vold bliver begået i forlængelse af, at den tiltalte på eget initiativ opsøger forurettede, vil således i almindelighed blive bedømt noget strengere, end når vold opstår i forlængelse af en konflikt under frivilligt samvær.

Disse sager er imidlertid langt fra typiske i det samlede billede af de undersøgte sager, der for langt størstedelens vedkommende vedrører vold under samliv eller kæresteforhold eller vold med baggrund i skænderier mellem parter, der tidligere har haft et sådant forhold – og ikke situationer, hvor den tiltalte har trængt sig ind på en tidligere ægtefælle, samlever eller kæreste.

Sammenfattende vedrørende strafudmålingsfaktorerne i sager om samlivsrelateret vold er det rigsadvokatens opfattelse, at de momenter, der enten udtrykkeligt er tillagt betydning i præmisserne vedrørende straffastsættelsen i de undersøgte sager, eller som må antages at være tillagt betydning, er faktorer, som også i andre sager om vold ville være blevet tillagt betydning. I formildende retning spiller det således ind i mange sager, at der har været forudgående skænderier eller eventuelt tillige provokationer eller vold fra forurettedes side, ligesom der lægges en vis vægt på, om parforholdet fortsat består.

Der er således ikke grundlag for at antage, at der ved strafudmålingen lægges vægt på andre forhold i sager om samlivsrelateret vold end i sager om vold i øvrigt

Gennemgangen giver heller ikke et indtryk af, at der generelt udmåles lavere straffe i sager om samlivsrelateret vold end i andre sammenlignelige voldssager, når der henses til voldens karakter og omfang, de påførte skader, tiltaltes forstraffe mv.

Der er i materialet enkelte sager, hvor straffen forekommer mild, når henses til samtlige oplysninger om volden, forløbet forud herfor, anden kriminalitet mv. Som et eksempel kan nævnes dom 135 med en straf på fængsel i 3 år i en sag, hvor der var tale om både vold og voldtægt i flere tilfælde. At enkelte sager efter en umiddelbar vurdering er bedømt for mildt ændrer imidlertid ikke det generelle billede, hvorefter det som nævnt er Rigsadvokatens opfattelse, at der udmåles straffe i samme niveau som i andre sammenlignelige voldssager.

Heller ikke en sammenligning med de opgørelser over straffene i voldssager, som er udarbejdet af Justitsministeriets Forskningsenhed, ændrer denne vurdering, jf. herom afsnit 2.4. ovenfor.

Som det fremgår af afsnit 2.4., viser en sammenligning mellem Justitsministeriets opgørelser med dommene i den foreliggende undersøgelse, at den gennemsnitlige straf i sager om samlivsrelateret vold er noget mindre end den gennemsnitlige straf i andre voldssager. Sammenlignes sager om § 244-vold, viser opgørelsen fra Justitsministeriets Forskningsenhed således en gennemsnitlig straflængde på 84 dage i 2006, mens dommene i den foreliggende undersøgelse viser en gennemsnitlig straflængde på 74 dage.

Som det også er nævnt i afsnit 2.4., er opgørelsen imidlertid behæftet med en række usikkerhedsfaktorer, herunder bl.a. det forholdsvis begrænsede antal sager i den foreliggende undersøgelse, og at der er en overrepræsentation af landsretsdomme i rigsadvokatens materiale. Det er også væsentligt, at de foreliggende undersøgte domme næsten alle vedrører vold i forlængelse af skænderi mellem parterne. Tilsvarende formildende omstændigheder foreligger ikke generelt i de domme, der indgår i Justitsministeriets opgørelse, hvor der f.eks. også indgår sager om tilfældig gadevold og sager om vold mod personer, der efter karakteren af deres arbejde er særligt udsat for vold - sager, der i almindelighed medfører strengere straffe.

Der er således en række forhold, der kan forklare forskellen i den gennemsnitlige straf ved § 244-vold på henholdsvis 84 dage i alle voldssager og straffen på 74 dage i de foreliggende sager. I øvrigt bemærkes, at den tilsvarende sammenligning af de gennemsnitlige straffe i § 245-voldssager viser længere straffe i sagerne om samlivsrelateret vold (238 dage) end i Justitsministeriets opgørelse over samtlige sager (219, 219 og 213 dage i 2004-2006).

Hertil kommer, at andelen af ubetingede straffe i sager om samlivsrelateret vold er højere (62 pct.) end den tilsvarende andel i alle voldssager (2004-2006, 46 pct. – 50 pct.).

Sammenfattende er det således rigsadvokatens opfattelse, at der ikke er grundlag for at antage, at domstolene i sager om samlivsrelateret vold generelt udmåler en mildere straf i forhold til sammenlignelige sager om vold i andre relationer.

Konklusionen er på denne baggrund, at der efter Rigsadvokatens opfattelse ikke er behov for at tage nye initiativer med henblik på at skærpe straffene i sager om samlivsrelateret vold.

Det bemærkes i den forbindelse også, at der må antages at være en almindelig tendens til at betragte disse sager med en væsentlig større alvor end tidligere. Således var det udtrykkeligt nævnt i forarbejderne til den lovændring om forhøjelse af straffene i voldssager, der blev gennemført i 2002, at de skærpede straffe også skulle anvendes i sager om vold mod en ægtefælle, samlever eller kæreste.

Der har endvidere i de senere år været taget en række initiativer fra politiets og anklagemyndighedens side, der skal sikre, at sager om vold i samlivsrelationer i videst muligt omfang gennemføres til domfældelse, ligesom der er taget initiativer, der skal medvirke til at beskytte den forurettede i sager af denne art.

Jeg kan i den forbindelse nævne, at Rigspolitiet og Rigsadvokaten i august 2007 i samarbejde udarbejdede en overordnet strategi for en styrket indsats over for jalousidrab og andre alvorlige samlivsrelaterede forbrydelser. Formålet med strategien er at intensivere indsatsen over for denne type forbrydelser, herunder ved at styrke samarbejdet med sociale myndigheder og sundhedsvæsen. De centrale elementer i strategien er:

- Etablering af særlige enheder i politikredsene med henblik på at tilvejebringe og udvikle et højt fagligt kompetenceniveau
- Udbygning af samarbejdet mellem politi, sociale myndigheder og sundhedsvæsen
- Effektiv anvendelse af reglerne om bortvisning og tilhold.

I forlængelse heraf udsendte Rigsadvokaten endvidere i maj 2008 Rigsadvokatmeddelelse nr. 3/2008 om behandlingen af sager om samlivsrelaterede personfarlige forbrydelser. I meddelelsen redegøres bl.a. for de ovennævnte særlige enheders opgaver samt retningslinjerne for efterforskning af sager om samlivsrelaterede personfarlige forbrydelser og afgørelse af tiltalespørgsmålet. Herudover redegøres bl.a. for reglerne om bortvisning og meddelelse af tilhold/advarsel.

3. Samlivsrelaterede drab og drabsforsøg

3.1. Grundlaget for redegørelsen

Justitsministeriets skrivelse af 21. september 2007 vedrører strafniveauet i sager om vold, og ovenfor i afsnit 2 gennemgås praksis vedrørende vold i samlivsrelationer, når forholdet henføres under straffelovens §§ 244-246. Den allervorreste voldskriminalitet, hvor der er forsæt til drab, gennemgås i dette afsnit, som omfatter strafniveauet i sager om drab og drabsforsøg i samlivsrelationer.

Afsnit 3.2. indeholder statistiske oplysninger om drab. I afsnit 3.3. beskrives udgangspunktet for strafudmålingen ved samlivsrelaterede drab og drabsforsøg, mens der i afsnit 3.4. er redegjort for, hvornår et drab eller drabsforsøg efter højesteretspraksis anses for at være samlivsrelateret. Afsnit 3.5. indeholder en beskrivelse af omstændigheder, der efter højesteretspraksis kan føre til en skærpelse af udgangspunktet for straffastsættelsen i samlivsrelaterede drab og drabsforsøg, og i afsnit 3.6. er redegjort for forhold, der i disse sager anses for at være formildende omstændigheder. I afsnit 3.7. er der foretaget en gennemgang af aktuelle by- og landsretsdomme i sager om samlivsrelaterede drab. Afsnit 3.8. indeholder en kort beskrivelse af praksis for straffene i Norge, Sverige og Finland. Endelig indeholder afsnit 3.9. en sammenfatning og konklusion for så vidt angår samlivsrelaterede drab og drabsforsøg.

Grundlaget for redegørelsen er hovedsagelig højesteretsdomme afsagt i perioden fra 1983 og frem til i dag. Dommene er nærmere beskrevet i bilag 2, der er opdelt i et afsnit med domme om drab og et afsnit med domme om drabsforsøg. Redegørelsen og bilaget er som udgangspunkt baseret på de oplysninger, der fremgår om disse domme i Ugeskrift for Retsvæsen, men der er dog i et vist omfang inddraget oplysninger fra rigsadvokatens akter i de pågældende sager. Redegørelsens afsnit 3.7. vedrører som nævnt derimod aktuelle byrets- og landsretsdomme.

Efterfølgende i afsnit 4 gennemgås og vurderes domme om jalousidrab (dvs. drab på en tredje part på grund af en (tidligere) partners forhold til denne) og drabsforsøg i sådanne tilfælde.

3.2. Statistiske oplysninger vedrørende drab

Rigspolitiet har på baggrund af indberetninger fra politikredsene udarbejdet statistik for de sidste ti år (perioden 1998-2007) vedrørende drab. Denne statistik indeholder bl.a. oplysninger om antallet af drab, motiv til drabet samt relationen mellem afdøde og gerningsmand, jf. tabel 1-3 nedenfor. Oplysningerne om motiv og relationer, som ligger til grund for statistikken, bygger på politikredsenes konkrete vurdering af sagen og på gerningsmandens eventuelle forklaring. Der findes ikke tilsvarende statistiske oplysninger vedrørende drabsforsøg.

Tabel 1 vedrører **antallet af dræbte personer** i perioden 1998-2007. Som det fremgår, er der i perioden indberettet i alt 488 drab, hvoraf 471 blev registreret som opklarede indenfor de respektive statistikperioder. Opklarede drab omfatter i denne opgørelse sager, der er færdigefterforskede, og hvor der efter politiets vurdering er fundet en (eller flere) gerningsmand, selv om der eventuelt endnu ikke har foreligget dom i sagen. Opgørelserne tager således ikke i alle tilfælde højde for udfaldet af en straffesag. Opgørelserne tager heller ikke højde for en eventuel opklaring, der ligger efter opgørelsesperioden. Bl.a. på denne baggrund er opgørelserne behæftet med en vis usikkerhed med hensyn til vurderingen af antallet af samlivsrelaterede drab.

År	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	1998-2007
I alt	49	52	58	52	48	65	43	53	29	39	488
Heraf opklaret	48	51	55	49	45	61	42	52	29	39	471
Heraf uopklaret	1	1	3	3	3	4	1	1	0	0	17

Tabel 2 og 3 nedenfor vedrører det af politiet registrerede **motiv til drabet** og **relationen mellem afdøde og gerningsmanden** for årene 1998-2007. Der er registreret et motiv og en relation for hver gerningsmand. Hvis et drab anses for at være begået af flere gerningsmænd, vil der således være registreret flere motiver og relationer for et enkelt drab, hvilket er årsagen til, at der i tabellerne nedenfor er registreret i alt 593 motiver og 593 relationer for de 488 drab. Det bemærkes i den forbindelse, at der efter det oplyste også kan være registreret motiv og relation, selv om drabet er registreret som uopklaret.

Tabel 2 vedrører **motiverne til drab**

År	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	1998-2007
I alt	51	59	63	57	54	77	55	89	38	50	593
Heraf opgør samlevende	16	6	3	6	6	4	8	9	2	7	67
Heraf jalousi	9	16	10	12	8	12	9	7	7	12	102

Tabel 3 vedrører **relationen mellem afdøde og gerningsmanden.**

År	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	1998-2007
I alt	51	59	63	57	54	77	55	89	38	50	593
Heraf barn – dræbt af forældre	7	3	8	4	2	11	1	7	2	5	50
Heraf forælder – dræbt af barn	1	3	2	3	3	3	3	1	2	1	22
Heraf samlevende	19	10	7	13	10	10	9	6	3	6	93
Heraf tidligere samlevende	3	13	6	1	4	3	1	4	2	3	40
Heraf øvrige familie	1	1	1	1	2	5	2	16	-	1	30
Heraf venner / kærester	4	3	8	2	5	7	4	1	8	4	46
Heraf bekendte	8	13	12	12	13	18	27	18	10	8	139
Heraf flygtigt bekendtskab	5	11	7	11	7	5	2	10	4	8	70
Heraf fremmed mod fremmed	3	1	11	6	6	11	5	25	7	13	88
Heraf andet / uoplyst / ukendt	0	1	1	4	2	4	1	1	-	1	15

Ifølge **tabel 2** er der i perioden 1998-2007 registreret 67 tilfælde, hvor motivet har været ”opgør mellem samlevende”, og 102 tilfælde, hvor motivet har været ”jalousi”. Det fremgår ikke af statistikken, i hvilket omfang motivet ”opgør mellem samlevende” og motivet ”jalousi” forekommer i en og samme drabssag, men dette ville forudsætte flere gerningsmænd til drabet, hvilket er usædvanligt i sager om samlivsrelateret drab. Det fremgår endvidere ikke, i hvilket omfang motivet ”jalousi” dækker situationer, hvor relationen mellem den dræbte og gerningsmanden har været samliv, tidligere samliv eller kæresteforhold.

Det fremgår af **tabel 3**, at der i perioden 1998-2007 er registreret 93 tilfælde, hvor relationen mellem den dræbte person og gerningsmanden var, at de var samlevende. Der er endvidere registreret 40 tilfælde, hvor relationen mellem afdøde og gerningsmand var "tidligere samlevende". Der kan ikke antages at være overlapning mellem disse registreringer, og det må derfor antages, at der er tale om ét drab for hver registreret relation.

Hvis der tages udgangspunkt heri, må det formentlig kunne lægges til grund, at op mod 133 af de i alt 488 drab i perioden 1998-2007 havde relation til et eksisterende eller ophævet samlivsforhold. Dette svarer til ca. 27 pct. af drabene.

Dette tal må imidlertid antages at være lidt højere, hvis man også inddrager drab i kæresterelationer eller tidligere kæresterelationer, hvor der ikke har været samliv. Der er således i ti-årsperioden registreret 46 tilfælde, hvor relationen mellem offer og gerningsmand var "venner/kærester", uden at det her er opgjort, hvor stor en andel af drabene der skete i forbindelse med kæresteforhold.

Heller ikke de såkaldte jalousidrab på tredjemand (der beskrives nærmere i afsnit 4 nedenfor) er omfattet af kategorierne "samlevende", "tidligere samlevende" eller "kærester". De indgår dermed heller ikke i de ovennævnte 133 tilfælde af samlivsrelaterede drab.

Konklusionen er imidlertid, at samlivsrelaterede drab udgør en ikke uvæsentlig andel af det samlede antal drab i perioden 1998-2007 formentlig svarende til ca. 27 pct., og at der hertil skal lægges et yderligere antal tilfælde, hvor drabet er sket på en kæreste eller tidligere kæreste, der ikke er eller har været samlevende med gerningsmanden.

3.3. Udgangspunktet for strafudmålingen

3.3.1. Udgangspunktet i sager om samlivsrelaterede drab

Udgangspunktet for straffene i drabssager har i en årrække ligget ganske fast i praksis. Straffen for et drab, hvor der ikke foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, udmåles således normalt til fængsel i 12 år.

I sager om samlivsrelaterede drab fastsættes normalt en straf på fængsel i 10 år. Der ydes således en vis "rabat" ved strafudmålingen i denne type af sager, når drabet er begået i forbindelse med samlivs- eller kæresteforhold, også selv om der i de konkrete sager ikke påvises særlige formildende omstændigheder.

Udgangspunktet for strafudmålingen i sager vedrørende samlivsrelaterede drab var tidligere 12 års fængsel som i andre drabssager.

Som eksempler herpå kan henvises til U1989.187H og U1989.201H, hvor parterne var samlevende på drabstidspunktet, og til U1991.652/1H og U1993.391H, hvor drabene blev begået efter ophævelse af

henholdsvis et meget langvarigt samliv (34 år) og et meget kortvarigt samliv (½ år). I disse sager blev således idømt 12 års fængsel.

I denne tidligere gældende praksis er der dog også flere eksempler på, at straffen er fastsat lavere end 12 års fængsel, navnlig hvis der har foreligget formildende omstændigheder, jf. eksempelvis U1985.948/2 H, hvor straffen blev fastsat til fængsel i 8 år, og U1992.199/1H, hvor tiltalte blev idømt 10 års fængsel for at have dræbt sin samleverske gennem 3 år.

Imidlertid fastslog Højesteret i dommene U1993.742H og U1993.847H, at der i sager om samlivsrelateret drab gælder et lavere normalstrafniveau end i andre drabssager.

I U1993.742H blev tiltalte, der var født i 1943, således idømt 10 års fængsel i landsretten for at have dræbt sin samlever gennem 4 år med adskillige knivstik. Til brug for sagens behandling i Højesteret havde anklagemyndigheden tilvejebragt oplysninger om strafniveauet i drabssager i de øvrige nordiske lande og havde bl.a. på denne baggrund anført, at en vis nedsættelse af strafniveauet i sager om drab på ægtefælle eller samlevende kunne overvejes. Højesteret stadfæstede landsrettens dom. Et flertal af dommerne (ni voterende) fandt således ikke, at der forelå særlige omstændigheder, der kunne bevirke en nedsættelse eller forhøjelse af straffen. Mindretallet (fire voterende) stemte for at forhøje straffen til fængsel i 12 år med bemærkning om, at sagen efter deres opfattelse henhørte til de tilfælde, hvor straffen efter hidtidig praksis som udgangspunkt var fastsat til fængsel i 12 år. Disse dommere fandt ikke grundlag for en generel nedsættelse af strafniveauet og fandt heller ikke, at der i sagen forelå konkrete omstændigheder, der kunne begrunde en fravigelse af det nævnte udgangspunkt.

I U1993.847H, der også er omtalt nedenfor under punkt 3.4.1., blev straffen i landsretten fastsat til fængsel i 10 år. Højesteret stadfæstede dommen og udtalte, at efter U1993.742H ”er en straf af fængsel i 10 år udgangspunktet i sager om drab på ægtefælle eller samlever”.

Højesteret har siden fastholdt denne praksis og således taget udgangspunkt i en straf på 10 års fængsel i sager om samlivsrelateret drab, herunder for eksempel i U2006.1998H, hvor tiltalte, der tidligere var straffet for bl.a. grov vold mod sin kæreste, blev idømt 10 års fængsel for at have dræbt hende med flere knivstik i maven og ryggen, og U2007.1590H, hvor tiltalte dræbte sin samlever ved at overhælde ham med brændbar væske og herefter sætte ild til ham.

Denne praksis har omfattet både drab på ægtefælle, samlever og kæreste og tilfælde, hvor der tidligere har bestået et sådant forhold mellem offer og gerningsmand, jf. nærmere nedenfor under afsnit 3.4.

Udgangspunktet for straffen på fængsel i 10 år er fraveget i sager, hvor der har foreligget skærpende omstændigheder, jf. nærmere nedenfor i afsnit 3.5. Straffen fastsættes i disse tilfælde typisk til fængsel i 12 år.

Har der foreligget formildende omstændigheder typisk i form af, at gerningsmanden har været under indflydelse af stærk sindsbevægelse, jf. nærmere nedenfor i afsnit 3.6., er straffen oftest fastsat til fængsel i 8 år.

3.3.2. Udgangspunktet i sager vedrørende samlivsrelaterede drabsforsøg

Udgangspunktet for strafudmålingen i sager vedrørende drabsforsøg ligger ligesom i sager vedrørende drab ganske fast. Højesteret har således ved flere lejligheder givet udtryk for, at straffen for drabsforsøg i tilfælde, hvor der ikke foreligger formildende eller skærpende omstændigheder, efter sædvanlig praksis er fængsel i 6 år.

Hvis der er tale om et samlivsrelateret drabsforsøg, er udgangspunktet for straffastsættelsen fængsel i 5 år.

Som eksempel herpå kan henvises til U2001.1650H, hvor tiltalte havde forsøgt at slå sin tidligere kæreste ihjel, idet han skød mod hende med en tilvirket signalrevolver, hvorved hun blev ramt mindst tre gange. Straffen blev i landsretten fastsat til fængsel i 6 år, men Højesteret nedsatte straffen til fængsel i 5 år. Det er i højesteretsdommen fremhævet, at tiltalte og forurettede havde haft et fast forhold i knap to år, der var blevet afbrudt 1-2 måneder før gerningstidspunktet, og at forurettede havde indledt et forhold til en anden mand. Højesteret bemærkede herefter, at straffen under henvisning til ”de foreliggende omstændigheder” burde nedsættes til fængsel i 5 år.

Dette udgangspunkt for straffastsættelsen i sager vedrørende samlivsrelateret drabsforsøg er mest tydeligt tilkendegivet i præmisserne i U2007.1097H, hvor en mand havde forsøgt at slå sin kæreste ihjel umiddelbart efter, at hun havde tilkendegivet, at hun ønskede at afbryde forholdet. Landsretten fastsatte straffen til fængsel i 6 år. Højesteret nedsatte straffen til fængsel i 5 år og udtalte følgende:

”Som anført af landsretten blev drabsforsøget begået i nær tilknytning til ophævelsen af et flerårigt kæresteforhold mellem T og forurettede. Straffen for drabsforsøg er under disse omstændigheder efter sædvanlig praksis fængsel i 5 år, hvis der ikke foreligger særlige forhold, der kan bevirke nedsættelse eller forhøjelse af straffen. Efter Højesterets opfattelse er der ikke grundlag for at fravige dette udgangspunkt. Straffen nedsættes derfor til fængsel i 5 år.”

Ligesom ved drab kan udgangspunktet på fængsel i 5 år fraviges, hvis der foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. nærmere beskrivelsen nedenfor i afsnit 3.5. og 3.6., hvor der er nævnt sager om drabsforsøg, der har medført straffe i niveauet på fængsel i 4 år til fængsel i 9 år.

Om udgangspunktet for straffastsættelsen i sager om jalousi – dvs. hvor offeret for drabsforsøget er en tredje person – henvises til afsnit 4.

3.4. Samlivsrelationer, der udløser en lavere straf

3.4.1. Indledning

I dette afsnit beskrives de relationer mellem gerningsmanden og offeret, der i højesteretspraksis har medført, at straffen for et drab eller drabsforsøg har været et udgangspunkt på henholdsvis fængsel i 10 år for drab og 5 år for drabsforsøg.

Der fokuseres på tilfælde, hvor drabet eller drabsforsøget er begået på en ægtefælle, samlever eller kæreste eller en tidligere sådan, mens drab på en tredje person på grund af jalousi er omtalt i afsnit 4.

3.4.2. Samlivsforhold

Kerneområdet er de tilfælde, hvor der består et samlivsforhold. Denne gruppe af domme omhandler tilfælde, hvor parterne er gift, lever i et papirløst samlivsforhold eller er separeret, når blot der består et samlivsforhold.

Efter Højesteretspraksis er det ikke afgørende, hvor længe samlivet har bestået, idet der tages udgangspunkt i en straf af fængsel i 10 eller 5 år, både når forholdet har været meget langvarigt, og når der er tale om korterevarende samlivsforhold.

Som eksempler herpå kan henvises til U1999.1486H, hvor parterne på gerningstidspunktet havde været samlevende i 6 år, og U2008.472H, hvor samlivet havde været i ca. fem måneder. I begge tilfælde blev der ved strafudmålingen taget udgangspunkt i normalniveauet for samlivsrelaterede drab, dvs. 10 års fængsel.

Hvis parterne er blevet separeret, men har genoptaget samlivet, er der efter højesteretspraksis stadig tale om et samlivsrelateret drab.

Dette var tilfældet i U1996.1619/1H, hvor straffen blev fastsat til 10 års fængsel. Parterne var blevet separeret, men samlivet var blevet genoptaget et år forud for drabet, idet tiltalte var flyttet ind i sin fraseparerede ægtefælles lejlighed. Drabet blev begået i forbindelse med et skænderi, hvor nu afdøde havde bedt tiltalte om at flytte.

Samlivsrabatten ydes også, selv om parterne ikke lever sammen hele tiden, jf. U1993.847H, hvor parterne, der havde fem fællesbørn, var blevet skilt i 1990 efter 33 års ægteskab. Siden 1980 havde tiltalte hvert år opholdt sig 7-8 måneder i Tyrkiet, og når han var i Danmark, boede han enten hos den tidligere hustru eller en datter. Tiltalte dræbte sin tidligere hustru med et pistolskud i halsen på et tidspunkt, hvor han boede hos hende i hendes lejlighed. Højesteret udtalte, at der ikke i den pågældende sag var grundlag for at fravige udgangspunktet på fængsel i 10 år.

10 års fængsel var også udgangspunktet for straffastsættelsen i U1995.57/2H, hvor parterne var blevet separeret to år før drabet, men hvor de efter separationen i et vist omfang havde genoptaget samlivet.

3.4.3. Ophævede samlivsforhold

Det lavere udgangspunkt for straffastsættelsen gælder ifølge højesteretspraksis også tilfælde, hvor parterne har levet sammen, men hvor samlivet på gerningstidspunktet er ophævet.

I de tilfælde, hvor drabet eller drabsforsøget begås i umiddelbar tidsmæssig tilknytning til samlivsophævelsen, bliver der utvivlsomt ydet samlivsrabat, uanset længden og karakteren i øvrigt af det forudgående samliv.

Som eksempler herpå kan nævnes U1994.955H og U1999.881H. I den førstnævnte sag havde parterne ikke fællesbørn, og drabet blev begået få uger efter ophævelsen af 3 års samliv. I U1999.881H var parterne, der havde fire fællesbørn og havde været gift i 8 år, blevet separeret halvanden måned før drabet. I begge tilfælde blev der ved strafudmålingen taget udgangspunkt i et strafniveau på fængsel i 10 år.

Udgangspunktet gælder også i tilfælde, hvor samlivsophævelsen og drabet eller drabsforsøget ikke er tidsmæssigt tæt forbundet, men hvor der fortsat er en vis kontakt mellem parterne. Heller ikke i disse tilfælde synes længden og karakteren i øvrigt af det forudgående samliv at føre til en fravigelse af udgangspunktet på 10 års fængsel.

Som eksempel herpå kan nævnes U2005.2481H, hvor parterne, der havde et fællesbarn, havde været kærester i fem år og boet sammen i et par år. Samlivet var blevet ophævet godt halvandet år forud for drabsforsøget. Knap et halvt år efter genoptog de kortvarigt forholdet. I det efterfølgende år havde der været overvejelser om at genetablere samlivet, dog mest fra tiltaltes side, men samlivet var ikke i den periode blevet genoptaget. Det endelige brud skete omkring en uge forud for drabsforsøget. Der blev ved straffens udmåling lagt vægt på samlivsforholdet, og straffen blev herefter fastsat til fængsel i 4 år og 6 måneder på grund af formildende omstændigheder, jf. nærmere afsnit 3.6.2.

Hvis parterne efter samlivsophævelsen fortsat har seksuelt samkvem, bliver et drab eller drabsforsøg ligeledes i højesteretspraksis anset for at være samlivsrelateret med den følge, at den lavere strafposition anvendes som udgangspunkt.

Dette var således tilfældet i U1994.808/2H, hvor parterne var skilt, men efter skilsmissen havde jævnlig kontakt med hinanden, herunder seksuelt. Drabet blev begået i forbindelse med, at parret havde seksuelt samkvem, idet den tiltalte kvinde kvalte sin eksmand med et reb, efter at hun på opfordring fra ham havde bundet ham på hænder og fødder.

Også i U1998.27H havde parterne haft seksuelt samkvem efter samlivsophævelsen. Samlivet, der havde varet nogle måneder (fra slutningen af 1993 til maj 1994), var blevet ophævet i forbindelse med, at tiltalte var blevet dømt for vold, trusler og ulovlig indtrængen over for den dræbte kvinde og hendes mor og søster. Omkring halvandet år efter samlivsophævelsen og nogle måneder før drabet genoptog parterne kontakten. De mødtes jævnligt og havde seksuelt samvær, senest få dage før drabet. Tiltalte havde umiddelbart forud for drabet holdt øje med afdøde uden for hendes bopæl og var på gerningstidspunktet klar over, at hun havde besøg af en anden mand. Tiltalte trængte herefter ind i kvindens lejlighed og dræbte hende med adskillige knivstik, ligesom han tildelte den mand, der også var til stede i lejligheden, et knivstik i halsen. Tiltalte blev således både dømt for drab, for vold efter straffelovens § 245 og for ulovlig indtrængen.

I landsretten blev anvendelse af straffelovens § 85 (om strafnedsættelse som følge af stærk sindsbevægelse) afvist, og straffen blev fastsat til 12 år, der tillige omfattede en reststraf på 75 dage. Henset til, at sagen både omfattede drab, grov vold og en reststraf, og at tiltalte tidligere var dømt for personfarlig kriminalitet, herunder røveri og grov vold, må udgangspunktet for strafudmålingen for drabet på den tidligere samlever også i denne sag have været fængsel i 10 år svarende til udgangspunktet i sager om drab på ægtefælle eller samlever.

Dommen illustrerer således, at også drab, der begås længe efter ophævelsen af et ganske kortvarigt samliv, kan bedømmes som et samlivsrelateret drab, når parterne i tiden op til gerningstidspunktet har haft seksuelt samkvem.

Der er også i højesteretspraksis et eksempel på, at samlivsrabatten kan udstrækkes til tilfælde, hvor kontakten mellem parterne gennem længere tid ikke har været af seksuel karakter.

I U2001.1980/2H havde parterne lært hinanden at kende fem år forud for drabet. Efter et års tid var de flyttet sammen og havde boet sammen i omkring to år. Herefter var samlivet blevet ophævet, men parterne havde fortsat seksuelt samkvem. Et halvt år forud for drabet ophørte det seksuelle forhold, men parterne havde fortsat jævnlig kontakt med hinanden. Tiltalte kvalte sin tidligere samlever, efter at han havde holdt hende frihedsberøvet i en lejlighed i omkring et døgn, idet han havde bundet hende, så hun ikke var i stand til at forlade lejligheden.

Landsretten fastsatte straffen til fængsel i 14 år og lagde ved strafudmålingen i strafskærpende retning vægt på den langvarige frihedsberøvelse, der gik forud for drabet. I Højesteret fandt tre dommere på baggrund af det oplyste om parternes forhold, at udgangspunktet for strafudmålingen var fængsel i 10 år. Under henvisning til den langvarige frihedsberøvelse stemte disse dommere for at fastsætte straffen til fængsel i 12 år. To dommere fandt ikke, at der var grundlag for at tage afsæt i udgangspunktet for strafudmålingen i sager vedrørende samlivsrelaterede drab. Disse dommere fandt således, at udgangspunktet for strafudmålingen var fængsel i 12 år, og de stemte derfor for at stadfæste landsrettens dom på 14 års fængsel.

Denne dom ligger således – også henset til dissensen – i grænseområdet mellem de to strafpositioner på henholdsvis 10 år og 12 år.

Nogle få højesteretsdomme vedrører tilfælde, hvor samlivet har været ophævet i længere tid, og hvor der ikke siden har været et venskabeligt forhold mellem parterne. Hvorvidt der også i sådanne tilfælde skal tages udgangspunkt i strafudmålingen for samlivsrelateret drab og drabsforsøg synes ikke at fremgå helt klart af praksis, men der synes dog at være holdepunkter for at antage, at drabet eller drabsforsøget også i sådanne tilfælde vil kunne blive vurderet som samlivsrelateret.

I U2007.2167H, der også er nævnt nedenfor under punkt 3.5.4. og 3.5.8., havde et voldeligt længerevarende samliv været ophævet i 7 måneder forud for drabsforsøget, og forurettede havde boet på et krisecenter, ligesom hun kort tid før drabsforsøget var blevet udstyret med en overfaldsalarm. Straffen blev fastsat til 6 års fængsel under henvisning til skærpende omstændigheder i forbindelse med ud-

øvelsen af drabsforsøget, og det må på den baggrund lægges til grund, at der er blevet taget udgangspunkt i en straf af fængsel i 5 år. Det fremgår af landsrettens præmisser, at retten i strafskærpende retning lagde vægt på, at drabsforsøget blev begået i forening med parternes 13-årige søn, og at et 11-årigt fællesbarn overværede episoden.

I U2000.1196/1H er det uklart, om der ved straffens udmåling blev taget udgangspunkt i straffen for samlivsrelateret drab.

Parterne, der oprindeligt var fra Sierra Leone, havde været gift i knap tre år. Ifølge tiltalte havde ægteskabet været præget af uoverensstemmelser, og samlivet var blevet ophævet knap et år før drabet, idet parterne var kommet op at slås. På gerningstidspunktet havde parterne været skilt i 7 måneder. De havde et fællesbarn, som tiltalte havde forældremyndigheden over. Kort tid efter skilsmissen var tiltalte flyttet sammen med en anden kvinde. Tiltalte oplyste under sagen, at han havde betalt 50.000 kr. for at få forurettede her til landet, og efter samlivsophævelsen var det hans opfattelse, at hun skyldte ham disse penge, hvilket var årsagen til, at han dræbte forurettede ved adskillige stik med en kniv, som han havde medbragt til et medborgerhus, hvor forurettede var til fest. I landsretten blev der svaret bekræftende på et spørgsmål om strafnedsættelse efter straffelovens § 85 (om strafnedsættelse på grund af sindsbevægelse). Straffen blev herefter fastsat til fængsel i 10 år. Landsretten henviste til, at der var tale om et særdeles brutalt drab, der fandt sted uden noget forudgående skænderi eller opgør. Højesteret stadfæstede straffen uden nærmere begrundelse.

Landsrettens dom skal formentlig forstås således, at der ikke blev taget udgangspunkt i straffastsættelsen for samlivsrelateret drab, men derimod i normalstraffen for drab på fængsel i 12 år, hvorefter straffen blev fastsat til fængsel i 10 år under henvisning til nævningernes bekræftende besvarelse af spørgsmål om anvendelse af straffelovens § 85. Dommen kan dog også anskues som vedrørende samlivsrelateret drab, hvor straffen som udgangspunktet har været fængsel i 10 år, der på grund af drabets brutalitet skulle forhøjes til fængsel i 12 år og herefter alligevel blev fastsat til fængsel i 10 år under hensyn til anvendelsen af strafnedsættelsesgrunden i straffelovens § 85 om stærk sindsbevægelse.

Dette var således tilfældet i U1996.1056H vedrørende et jalousidrab (omtalt nedenfor i afsnit 3.6.2. og 4.2.). Her fandt Højesteret, at der trods anvendelsen af straffelovens § 85 ikke var grundlag for at ændre strafudmålingen (fængsel i 10 år), navnlig under hensyn til, at drabet blev begået på særdeles brutal måde under længerevarende mishandling.

3.4.4. Kæresteforhold uden samliv

I højesteretspraksis fastsættes der også en straf svarende til straffen for drab og drabsforsøg i samlivsforhold, selv om der har været tale om et kæresteforhold uden samliv.

Dette var eksempelvis tilfældet i U1992.101H, hvor straffen blev fastsat til fængsel i 5 år. Parterne havde været kærester i et halvt år, men havde ikke været samlevende. Drabsforsøget blev begået i forbindelse med, at tiltalte var på besøg hos forurettede for at spise middag. I U2003.644/2H havde parterne været kærester i omkring fire måneder, da tiltalte i forbindelse med et skænderi med kæresten

forsøgte at dræbe hende ved at tage kvælertag på hende og sparke hende i ansigtet. Parret havde ikke boet sammen. Landsretten fastsatte straffen til fængsel i 6 år. Højesteret fandt, at straffen ”under de foreliggende omstændigheder” burde nedsættes til fængsel i 5 år.

Disse to domme illustrer, at også kæresteforhold af forholdsvis kort varighed kan begrunde samlivsrabat, idet det dog bemærkes, at begge domme alene vedrører drabsforsøg. Der er dog ikke grundlag for at antage, at resultatet ville være anderledes, hvis der var tale om drab.

3.4.5. Ophævede kæresteforhold uden forudgående samliv

Der findes også højesteretsdomme, hvor straffen fastsættes på samme måde som i samlivsforhold, selv om der er tale om et ophævet kæresteforhold uden forudgående samliv. Det var således tilfældet i de to nedennævnte sager vedrørende drabsforsøg, hvor Højesteret i begge tilfælde nedsatte straffen fra fængsel i 6 år til 5 år under henvisning til forholdet mellem parterne.

I U2001.1650H havde parterne således været kærester i omkring to år. Forholdet havde været slut i en til to måneder forud for drabsforsøget, og forurettede havde indledt et forhold til en anden mand. Landsretten fastsatte straffen til fængsel i 6 år. Højesteret fandt, at straffen ”under de foreliggende omstændigheder” burde nedsættes til fængsel i 5 år.

I U2007.1097H, der også er omtalt ovenfor under afsnit 3.3.2., havde parterne, der ikke havde boet sammen, været kærester i ca. tre år. De havde normalt set hinanden hver anden weekend, dog havde der været pauser i forholdet bl.a. et par måneder i året forud for drabsforsøget. Umiddelbart inden drabsforsøget havde forurettede i et brev til tiltalte tilkendegivet, at hun ønskede at afbryde forholdet. Efter bruddet opsøgte tiltalte forurettede på hendes bopæl, hvor han stak hende med en kniv, som han havde medbragt. I landsretten blev straffen fastsat til 6 år, idet der i strafskærpende retning blev lagt vægt på karakteren af drabsforsøget, herunder at der var tale om flere knivstik i halsen, og at der var tale om en planlagt forbrydelse, idet tiltalte havde medbragt kniven. I formildende retning lagde landsretten vægt på, at drabsforsøget fandt sted i nær tilknytning til ophævelsen af et flerårigt kæresteforhold. Højesteret nedsatte straffen til fængsel i 5 år under henvisning til, at straffen for samlivsrelaterede drabsforsøg efter sædvanlig praksis er fængsel i 5 år, medmindre der foreligger særlige forhold, der kan bevirke en nedsættelse eller forhøjelse af straffen, hvilket Højesteret fandt ikke var tilfældet i den foreliggende sag.

De nævnte højesteretsdomme vedrører alene drabsforsøg, men der er ikke grundlag for at antage, at vurderingen ville være anderledes, hvis der var tale om drab i stedet for drabsforsøg.

3.4.6. Kun seksuelt forhold

Forhold, der alene har karakter af enkeltstående seksuelt samvær, kan efter højesteretspraksis ikke begrunde strafnedsættelse i overensstemmelse med det sædvanlige udgangspunkt for strafudmålingen i sager om samlivsrelateret drab og drabsforsøg.

Dette var tilfældet i U2007.2329/2H, hvor parterne alene havde haft et enkeltstående seksuelt forhold, og hvor drabet blev begået i forlængelse heraf. Tiltalte – en kvinde – var på gerningstidspunktet påvirket af både alkohol og narkotika og var psykisk ude af balance efter at have været på druktur i flere dage. Inden drabet var der bl.a. opstået diskussion mellem parterne om betaling for de seksuelle ydelser. Der blev ved straffens udmåling i landsretten taget udgangspunkt i normalstraffen på 12 år for manddrab. Retten fandt herefter, at der forelå sådanne formildende omstændigheder efter straffelovens § 82, nr. 7, at straffen burde nedsættes til 10 år. Højesteret stadfæstede dommen.

Endvidere kan nævnes U2000.148H, hvor parterne var venner og fra tid til anden havde seksuelt samvær. De havde imidlertid ikke været kærester, ligesom de ikke på noget tidspunkt forud for drabet havde boet sammen. Efter det oplyste havde forurettede på drabstidspunktet indledt et kæresteforhold til en anden mand. Drabet blev begået i forurettedes lejlighed, hvor tiltalte tog kvælertag på hende og slog og/eller sparkede hende, hvorved hun døde. Tiltalte havde en måneds tid forud for drabet udøvet grov vold mod kvinden. Han blev både i landsretten og Højesteret idømt 12 års fængsel for drab samt overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1.

3.5. Strafskærpene omstændigheder

3.5.1. Indledning

De ovenfor beskrevne strafpositioner på 10 og 5 års fængsel for henholdsvis samlivsrelateret drab og samlivsrelateret drabsforsøg gælder som et udgangspunkt for straffastsættelsen. Det er også de straffe, der benyttes i praksis i de fleste sager af denne karakter.

Der er imidlertid tale om et udgangspunkt, der kan fraviges – enten således at der på grund af skærpene omstændigheder fastsættes en højere straf, eller således at straffen bliver lavere på grund af formildende forhold i forbindelse med drabet eller drabsforsøget.

I dette afsnit redegøres for forskellige omstændigheder, der ifølge højesteretspraksis kan udgøre strafskærpene omstændigheder.

Som det fremgår af dommene nedenfor, anvendes typisk en strafposition på 12 år, hvis der foreligger skærpene omstændigheder i forbindelse med samlivsrelateret drab. Derimod anvendes sjældent straffe på fængsel i 11 år eller fængsel i 13 år. I sager om drabsforsøg med skærpene omstændigheder varierer straffene fra fængsel i 6 år til fængsel i 9 år.

3.5.2. Andre strafbare forhold samt forstraffe

Det er en selvfølge, at straffen for andre strafbare forhold end drabet eller drabsforsøget, der foreligger til samtidig pådømmelse, afhængig af forholdenes karakter kan medføre en højere straf.

Dette var tilfældet i U1999.881H, hvor tiltalte blev idømt 12 års fængsel for at have dræbt sin fraseparerede hustru samt begået røveri og grov vold over for en person på gaden. Ved strafudmålingen blev

der – ud over den kynisme, som tiltalte havde udvist i forbindelse drabet – lagt vægt på grovheden af røveriet.

Også vold udøvet mod partneren forud for drabet kan medføre en skærpelse af straffen i forhold til udgangspunktet.

Dette var tilfældet i U2008.472H, hvor tiltalte, der tidligere var straffet adskillige gange for personfarlig kriminalitet, herunder for grov vold begået med sin daværende samleverske, blev idømt 12 års fængsel for at have kvalt sin nuværende samleverske, som han i weekenden forud for drabet havde udøvet grov vold over for. Ved strafudmålingen blev der i skærpende retning bl.a. lagt vægt på, at han tidligere var dømt for grov vold mod en samleverske og nu på tilsvarende vis havde udøvet grov vold over for forurettede, som han nogle dage efter slog ihjel.

Endelig kan nævnes grov vold over for en tredje person i forbindelse med drabsforsøget, der normalt også vil medføre en forhøjelse af straffen.

I U2004.1050H blev tiltalte dømt for drabsforsøg ved at have tildelt sin hustru flere livsfarlige knivstik i brystet, maven og ryggen. Tiltalte blev tillige dømt for grov vold ved i forbindelse med drabsforsøget at have tildelt sin hustrus bror flere knivstik bl.a. i den ene overarm og skulderblad. Landsretten fastsatte straffen til fængsel i 5 år. Der blev ved straffastsættelsen bl.a. lagt vægt på, at ægteparret gennem mange år havde haft ægteskabelige problemer, der var spidset væsentligt til i tiden op til overfaldet. Der blev også lagt vægt på, at overfaldet ikke var planlagt, og at det formentlig blev udløst af en verbal provokation fra svogerens side. Højesteret forhøjede straffen til fængsel i 6 år og lagde herved vægt på grovheden af drabsforsøget, hvorved hustruen blev udsat for livsfare og påført alvorlige skader. Endvidere lagde Højesteret vægt på, at tiltalte samtidig havde gjort sig skyldig i et groft knivoverfald på hustruens bror.

Som det fremgår af den ovennævnte dom fra 2008, kan der også i skærpende retning lægges vægt på forstraffe.

Ikke alle tilfælde af tidligere pådømt kriminalitet eller forhold, der kommer til samtidig pådømmelse, fører imidlertid til en fravigelse af udgangspunktet for straffastsættelsen i samlivsrelateret drab eller drabsforsøg.

Som et eksempel på, at tidligere pådømt kriminalitet, herunder personfarlig kriminalitet, begået mod den nu afdøde, ikke nødvendigvis fører til skærpelse af normalstrafniveauet, kan henvises til U2006.1998H. Her blev tiltalte, der tidligere var straffet og senest i 2003 var blevet idømt fem måneders fængsel for grov vold mod sin kæreste, idømt 10 års fængsel for at have dræbt hende med flere knivstik i maven og ryggen.

Som et eksempel på, at vold, der bedømmes sammen med drabet, ikke medfører en forhøjelse af straffen, kan henvises til U1996.1006H, der også omtales i afsnit 4.2. om jalousidrab. Her udtalte Højesteret, at den vold (to knytnæveslag i ansigtet), som tiltalte havde udøvet mod sin samlever i forbindelse

med drabet på samleverens elsker, og en tidligere dom for tyveri ikke kunne medføre en fravigelse af udgangspunktet på fængsel i 10 år.

Baggrunden for, at der ikke skete en forhøjelse af straffen i det nævnte tilfælde, er, at straffen for den mindre grove voldsudøvelse isoleret set var så beskeden, at der ikke var grundlag for at anvende den næste strafposition på fængsel i 12 år, der er sædvanlig ved drab.

3.5.3. Planlægning

Spørgsmålet om, hvorvidt gerningen har været planlagt, fremhæves sjældent i præmisserne som et særskilt moment, der er blevet tillagt betydning for strafudmålingen.

Som eksempel herpå kan nævnes U1998.1283H, hvor der var tale om et planlagt samlivsrelateret drab. Tiltalte – en kvinde – der blev idømt 10 års fængsel, havde efter forudgående planlægning medvirket til, at en mandlig bekendt dræbte hendes samlever med skud fra et oversavet jagtgevær. Tiltalte havde dagen før drabet købt geværet, og senere samme dag sikrede hun sig udtrykkeligt, at den bekendte var parat til at gennemføre drabet. Umiddelbart forud for gerningstidspunktet kørte tiltalte sin samlever og den mandlige bekendte til den strand, hvor samleveren umiddelbart herefter blev skudt. Herefter kontaktede tiltalte den person, som hun havde købt geværet af, og bad ham om at bortskaffe våbenet samt noget tøj. Den mandlige bekendte, der var mentalt retarderet i lettere grad, blev frifundet for straf i medfør af straffelovens § 16, stk. 2. Vedrørende tiltalte, blev der i landsretten afgivet stemmer for henholdsvis 10 års fængsel (17 stemmer), 8 års fængsel (5 stemmer) og 6 års fængsel (2 stemmer). Højesteret stadfæstede i enighed straffen på fængsel i 10 år.

Spørgsmålet om, hvilken betydning planlægningen skulle tillægges ved strafudmålingen, er ikke omtalt i landsrettens eller Højesterets dom, og det kan således alene konstateres, at planlægningen i hvert fald ikke førte til en fravigelse i skærpende retning af udgangspunktet på fængsel i 10 år.

I en anden sag, hvor drabsforsøg kun blev planlagt, men ikke ført ud i livet, blev straffen fastsat under det niveau, der er udgangspunktet.

I U2004.97H havde tiltalte i to tilfælde planlagt at dræbe sin hustru, som 3-4 måneder før drabsforsøgene var flyttet på krisecenter med parrets fællesbørn. I det ene tilfælde havde tiltalte givet parrets søn 4.000 kr. til at købe en pistol for, ligesom han havde lovet sønnen et større pengebeløb, når sønnen havde dræbt sin mor. Drabet mislykkedes, idet sønnen fortalte sin mor om tiltaltes planer, hvorefter hun anmeldte forholdet til politiet. I det andet tilfælde havde tiltalte betalt en anden mand 8.000 kr. for at købe en pistol til tiltalte, som han skulle anvende til at dræbe hustruen med. Dette drab mislykkedes ligeledes, idet manden gik til politiet. Straffen blev både i landsret og Højesteret fastsat til fængsel i 4 år under anvendelse af straffelovens § 21, stk. 2 (om nedsættelse af straffen ved ringe styrke eller fasthed i det forbryderiske forsæt).

At tiltalte således i to tilfælde begik handlinger til forberedelse af drab på hustruen, blev ikke i forbindelse med strafudmålingen fremhævet som en strafskærpende omstændighed, idet der i stedet i for-

mildende retning blev lagt vægt på den ringe fasthed i forsættet til at begå drab. Det har formentlig også spillet ind, at tiltalte var på et tidligt stadium i planlægningen, og at det var noget urealistisk at regne med de to øvrige medvirken.

Der er dog enkelte eksempler på, at planlægning er fremhævet som en strafskærpende omstændighed.

Dette var således tilfældet i U1999.881H, hvor tiltalte transporterede sin fraseparerede hustru til en strand og dræbte hende med knivstik i halsen, hvorefter han gravede liget ned på stranden. Parterne havde fire fællesbørn, og hustruen havde mod tiltaltes ønske fået tilkendt forældremyndigheden over alle børnene. Landsretten afviste strafnedsættelse efter straffelovens § 85 og udmålte straffen til fængsel i 12 år, der tillige omfattede straf for bl.a. røveri og grov vold begået over for en person på gaden. Landsretten lagde ved strafudmålingen vægt på, at drabet var planlagt, og at tiltalte som led i denne planlægning havde transporteret forurettede til den pågældende strand, hvor han havde likvideret hende og gravet liget ned. På den baggrund og under hensyn til grovheden af røveriet fandt landsretten, at tiltalte havde udvist en sådan kynisme, at straffen burde fastsættes til fængsel i 12 år. Højesteret stadfæstede dommen uden nærmere begrundelse.

3.5.4. Flere gerningsmænd

Der er i højesteretspraksis kun få eksempler på samlivsrelaterede drab- og drabsforsøg, der er begået af flere i forening. Drab og drabsforsøg af denne karakter begås således i altovervejende omfang af partneren eller en tidligere partner alene. Når der har medvirket andre personer eller er opfordret hertil, synes dette forhold dog ikke altid at blive tillagt betydning i strafskærpende retning.

I U1998.1238H, der er beskrevet ovenfor i afsnit 3.5.3., blev en kvinde således idømt 10 års fængsel for at have medvirket til, at hendes samlever blev dræbt. Af sagen fremgik det, at den mentalt retarderede person, der udførte selve drabshandlingen, ikke var den egentlige hovedmand bag drabet. Det var således samleveren, der planlagde drabet og i den forbindelse udnyttede en svag person, der var fascineret af hende, til at begå drabshandlingen. Anklagemyndigheden fik i Højesteret ikke medhold i, at disse forhold sammenholdt med sagens øvrige omstændigheder, burde føre til en forhøjelse af straffen til fængsel i 12 år.

I U2007.2167H blev det dog tillagt strafskærpende betydning, at tiltalte begik drabsforsøget i forening med sin 13-årige søn. Tiltalte havde således kørt sønnen hen til sin fraseparerede hustrus lejlighed, hvor sønnen efter forudgående aftale med tiltalte stak den tidligere hustru i maven med en kniv, hvorved hustruen blev tilføjet en ca. 2 cm dyb stiklæsion, der ikke var livsfarlig. Landsretten fastsatte straffen til fængsel i 6 år og lagde i strafskærpende retning vægt på dels, at drabsforsøget blev begået i forening med parternes 13-årige søn, og dels, at episoden fandt sted i forurettedes hjem, hvor parternes 11-årige barn overværede knivstikket. Landsretten fandt på den baggrund, at det måtte lægges til grund, at episoden også på længere sigt ville få alvorlige psykiske følger for forurettede og hendes familie. I formildende retning lagde landsretten vægt på den forholdsvis beskedne fysiske skade. Højesteret stadfæstede straffen på fængsel i 6 år, idet Højesteret udtalte, at der som anført af landsretten forelå skærpende omstændigheder i forbindelse med drabsforsøget.

3.5.5. Frihedsberøvelse

Langvarig frihedsberøvelse efter straffelovens § 261, stk. 2, kan efter retspraksis medføre en forhøjelse af straffen for samlivsrelateret drab og drabsforsøg i forhold til udgangspunktet.

I U2001.1980/2H havde tiltalte således holdt sin tidligere samleverske frihedsberøvet i et døgn, hvorefter han slog hende ihjel. Ved straffastsættelsen blev denne langvarige frihedsberøvelse tillagt vægt i strafskærpende retning, og straffen blev i Højesteret fastsat til fængsel i 12 år.

I U2002.1847H, der også er nævnt nedenfor i afsnit 3.5.9., blev tiltalte idømt 9 års fængsel for at have forsøgt at dræbe sin hustru, som han forud for drabsforsøget havde holdt indespærret i et havehus i godt ni timer. Den højere straf var dog også begrundet i de varige mén, som ved drabsforsøget blev påført kvinden.

3.5.6. Drabsmetoden

Mange drab og drabsforsøg i de undersøgte sager er begået med skud fra et haglggevær eller knivstik. Et stort antal skud eller knivstik synes ikke at udgøre en strafskærpende omstændighed.

I U1997.1686/3H stak tiltalte således på åben gade sin hustru 14 gange med en kniv. Straffen blev udmålt til 10 års fængsel. I U2001.1874H var der tale om adskillige knivstik, herunder 38 stik fortrinsvis i brystet, hvilket ligeledes medførte en straf på 10 års fængsel. I U1994.544H, hvor tiltalte tilføjede sin samleverske 60 stiklæsioner, blev straffen fastsat til fængsel i 8 år.

Ildspåsættelse eller slag med farlige genstande synes heller ikke i sig selv at kunne begrunde en forhøjelse af det strafudmålingsmæssige udgangspunkt.

Som eksempel herpå kan nævnes U2007.1590H, hvor den tiltalte kvinde havde overhældt sin samlever med brændbar væske og herefter sat ild til ham, så han blev forbrændt på 95 pct. af kroppen og døde senere samme dag. Tiltalte havde besluttet at ophæve samlivet, og forurettede var på gernings-tidspunktet i færd med at fraflytte deres fælles bopæl. Tiltalte blev både i landsret og Højesteret idømt 10 års fængsel uden nærmere begrundelse.

Endvidere kan henvises til U1997.1686/1H, hvor tiltaltes hustru døde som følge af, at tiltalte havde slået hende flere gange i hovedet med en mukkert, taget kvælertag på hende og hældt alkoholholdig væske i hendes svælg. Landsretten fastsatte straffen til fængsel i 11 år, men Højesteret nedsatte straffen til fængsel i 10 år og udtalte, at der ikke forelå omstændigheder, som kunne begrunde en fravigelse af udgangspunktet for straffastsættelsen i sager om drab på ægtefælle eller samlever.

I tilfælde, hvor forurettede har overlevet overfaldet, dvs. ved drabsforsøg, vil eventuelle vedvarende skader kunne føre til fravigelse af udgangspunktet for strafudmålingen, jf. nærmere nedenfor i afsnit 3.5.9.

3.5.7. Usømmelig omgang med lig

Tiltaltes strafbare handlinger efter drabet, men i forbindelse hermed, kan udgøre en strafskærpende omstændighed. Det er typisk tilfældet, hvis tiltalte efter drabet har udvist usømmelig omgang med liget.

Som eksempel herpå kan henvises til U1995.764H, hvor en 37-årig tiltalt havde kvalt sin samleverske og herefter savet liget i syv stykker, som han dagen efter drabet lagde i en kuffert og smed i en å. Tiltalte blev dømt for drab og usømmelig omgang med lig efter straffelovens § 139, der har en strafferamme på 6 måneder. I landsretten udtalte samtlige voterende, at tiltaltes optræden efter en samlet vurdering fandtes at være et udtryk for en sådan kynisme, at normalstraffen på fængsel i 10 år for drab af ægtefælle eller samlever burde fraviges med mere end 6 måneder, der som nævnt er maksimumsstraffen efter straffelovens § 139. Flertallet af de voterende stemte herefter for at fastsætte straffen til fængsel i 12 år. Straffen blev stadfæstet i Højesteret uden nærmere begrundelse.

I U2000.1924H blev tiltalte, der havde kvalt sin tidligere samlever, ligeledes idømt 12 års fængsel – altså en højere straf end udgangspunktet. Tiltalte havde efter drabet tilføjet liget snitsår på håndledene og herefter transporteret liget i en kuffert til en have, hvor han gravede det ned. Højesteret fandt, at der ud fra en samlet vurdering af tiltaltes adfærd ikke var grundlag for at nedsætte straffen.

3.5.8. Forurettedes særlige behov for beskyttelse

Forurettedes særlige behov for beskyttelse efter en samlivsophævelse, eksempelvis på grund af vold eller trusler fra tiltaltes side, er efter de foreliggende domme ikke et forhold, der i sig selv kan begrunde en forhøjelse af straffen i forhold til udgangspunktet for strafudmålingen i sager om samlivsrelaterede drab eller drabsforsøg.

Dette fremgår af U2000.1924H, hvor samlivet var blevet ophævet kort før drabet på grund af tiltaltes voldelige og truende adfærd. Parterne havde levet sammen i 16 år og havde to fællesbørn, der på tidspunktet for samlivsophævelsen var henholdsvis to og tre år. Forurettede var i forbindelse med samlivsophævelsen flyttet på et kvindehjem. På drabstidspunktet var hun på besøg i deres tidligere fælles hjem for at ordne noget i forbindelse med flytningen og for at være sammen med sine børn. Tiltalte blev også dømt for usømmelig omgang med lig.

Landsretten fandt ud fra en samlet bedømmelse af lovovertrædelsens grovhed og den herved udviste kynisme, at normalstraffen på fængsel i 10 år for drab på en ægtefælle eller samlever ikke burde anvendes. Retten lagde herved dels vægt på, at drabet blev begået på et tidspunkt, hvor forurettede havde haft et særligt behov for beskyttelse, og dels den usømmelige omgang med liget. Landsretten fastsatte herefter straffen til fængsel i 12 år. Højesteret stadfæstede dommen under henvisning til forbrydelsens grovhed og den kynisme, som tiltalte havde udvist. Højesteret udtalte imidlertid, at ”den omstændighed, at drabet – som anført af landsretten – er begået på et tidspunkt, hvor forurettede hav-

de særligt behov for beskyttelse, kan ikke i sig selv indgå i begrundelsen for at fravige det sædvanlige udgangspunkt i sager om drab på ægtefælle eller samlever, 10 års fængsel”.

Synspunktet om forurettedes særlige behov for beskyttelse synes heller ikke at blive tillagt nogen særskilt betydning, selv om samlivsophævelsen er sket mange måneder forud for gerningstidspunktet.

Dette var således tilfældet i U2007.2167H, hvor samlivet var blevet ophævet syv måneder før drabsforsøget, idet hustruen efter 15 års ægteskab var flyttet på krisecenter på grund af vold fra tiltaltes side. Kort tid efter fik hun sin egen bolig og blev separeret fra tiltalte fire måneder efter samlivsophævelsen. En måned før gerningstidspunktet blev hustruen tilkendt forældremyndigheden over parrets fire børn. Umiddelbart herefter flyttede hun igen kortvarigt på krisecenter af frygt for tiltalte. Knap tre uger før drabsforsøget blev hun udstyret med en overfaldsalarm. Straffen blev fastsat til fængsel i 6 år under henvisning til, at drabsforsøget blev udført af parternes 13-årige søn, og at et andet af parternes mindreårige barn overværede drabsforsøget. Forurettedes særlige behov for beskyttelse på grund af tiltaltes truende adfærd synes således ikke at være tillagt vægt i straffeskærpene retning.

3.5.9. Varige skader ved drabsforsøg

Ved drabsforsøg vil varige svære fysiske skader, som offeret er påført, ofte medføre en forhøjelse af straffen i forhold til udgangspunktet på 5 års fængsel.

Som eksempel herpå kan henvises til U2002.1847H, hvor tiltalte blev idømt 9 års fængsel for at have forsøgt at dræbe sin hustru, som han var blevet gift med i 1999. Tiltalte lod gas fra en gasflaske sive ind i et havehus, hvor han havde holdt hustruen indespærret i ni timer. Tiltalte antændte herefter gasen, hvorved havehuset eksploderede og brød i brand. Hustruen var i overhængende livsfare, ligesom hun pådrog sig svære varige fysiske mén i form af svære kosmetiske gener, stærkt nedsat gangfunktion, nedsat funktion af fingrene samt nedsat bevægelighed af mund og øjenlåg.

Endvidere kan henvises til U2004.311H, hvor tiltalte forsøgte at dræbe sin samleverske gennem syv år, idet han slog hende flere gange i hovedet med en lægtehammer, mens hun sov. Samleversken blev herved påført svære hjerneskademæssige følger, bl.a. afasi af svær karakter, der berettigede hende til førtidspension. Straffen blev fastsat til fængsel i 6 år, og Højesteret udtalte, at der under hensyn til drabsforsøgets grovhed og de alvorlige skader, som forurettede blev påført, ikke var grundlag for at ændre straffen.

3.6. Strafformildende omstændigheder

3.6.1. Indledning

Der er i praksis også en række eksempler på, at straffen for drab eller drabsforsøg i samlivsrelationer er fastsat lavere end udgangspunkterne på henholdsvis 10 års fængsel og 5 års fængsel.

De momenter, der lægges vægt på i den forbindelse, er dog væsentlig færre end de, der kan medføre en forhøjelse af straffen. Der er typisk tale om situationer, hvor gerningsmanden har været under indflydelse af stærk sindsbevægelse, selv om netop dette moment formentlig samtidig er en del af begrundelsen for generelt at fastsætte lavere straffe for drab og drabsforsøg i samlivsrelationer, jf. nærmere nedenfor under afsnit 3.9.

Foreligger der ved drab formildende omstændigheder, anvendes normalt en straf på fængsel i 8 år, mens fængsel i 9 år ikke anvendes i disse tilfælde.

3.6.2. Gerningsmanden under indflydelse af stærk sindsbevægelse

Det fremgår udtrykkeligt af straffelovens § 82, nr. 7, at det i almindelighed ved straffens fastsættelse skal indgå som en formildende omstændighed, at gerningen er begået under indflydelse af stærk sindsbevægelse, eller der foreligger andre særlige oplysninger om gerningsmandens sindstilstand eller omstændighederne ved gerningen. Endvidere fremgår af straffelovens § 83, at straffen kan nedsættes under den foreskrevne strafferamme, når oplysninger om gerningen, gerningsmandens person eller andre forhold taler afgørende herfor.

Forud for ændringen af straffeloven ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 fandtes de nævnte regler i straffelovens § 85, der gav mulighed for strafnedsættelse eller strafbortfald, når en strafbar handling er begået under indflydelse af stærk sindsbevægelse, eller når der foreligger andre særlige oplysninger om gerningsmandens sindstilstand eller omstændighederne ved gerningen, og de nævnte forhold taler for en mildere straf end den, som ellers ville finde anvendelse.

Forud for lovændringen i 2004 blev spørgsmål om anvendelse af straffelovens § 85 i drabssager i nogle tilfælde forelagt for nævningerne i nævningesager, idet det henhørte under nævningernes kompetence at afgøre, om straffen skulle forhøjes eller nedsættes uden for den almindelige strafferamme. Anvendelse af straffelovens § 82, nr. 7, har derimod ikke frem til nævningereformen i 2008 været forelagt nævningerne, jf. U2006.3313H, hvor Højesteret udtalte, at der ikke kan stilles spørgsmål til nævningerne om anvendelse af bestemmelserne i straffelovens § 81 og § 82.

Under de tidligere regler udviklede der sig imidlertid en praksis, hvorefter straffen som udgangspunkt skulle nedsættes til fængsel i 8 år, hvis nævningerne havde svaret ja til et spørgsmål om anvendelse af straffelovens § 85. Dette blev slået fast i U1994.249/2H og U1994.544H, hvor Højesteret nedsatte straffen for samlivsrelateret drab til fængsel i 8 år under hensyn til nævningernes bekræftende besvarelse om anvendelse af straffelovens § 85.

De nærmere omstændigheder i disse to sager var, at parterne i U1994.249/H havde været separeret i ca. to måneder på drabstidspunktet. Forurettede havde indledt et forhold til en ny mand, hvilket havde gjort tiltalte vred og ked af det, og han havde kort tid før drabet bedt forurettede om at afbryde forholdet til den anden mand. Selve drabet blev begået med knivstik i forbindelse med et skænderi, der angiveligt udsprang af, at tiltalte havde tilbudt en af forurettedes veninder, der havde ægteskabelige problemer, at hun kunne bo hos tiltalte.

I U1994.544H slog tiltalte, der var 20 år på gerningstidspunktet, sin samleverske ihjel med adskillige knivstik (60 stiklæsioner, heraf mange dybe stik og i hvert fald 13 stik i knivbladets fulde længde). Det fremgik af Retslægerådets udtalelse, at tiltalte på gerningstidspunktet havde befundet sig i en tilstand af svær affekt foranlediget af forurettedes meddelelse om, at samlivet skulle ophøre.

Herefter afsagde Højesteret dommen i U1994.955H, hvor tiltalte, der var 25 år, havde kvalt sin 22-årige kæreste, som han havde levet sammen med i ca. 3 år, og som var fraflyttet deres fælles bopæl ca. 3 uger inden drabet. Landsretten fastsatte straffen til fængsel i 10 år. Højesteret nedsatte straffen til fængsel i 8 år. Højesteret udtalte i den forbindelse, at efter U1994.249/2H og U1994.544H ”er en straf af fængsel i 8 år udgangspunktet i sager om drab på ægtefælle eller samlever, når der er svaret bekræftende på et spørgsmål om anvendelse af straffelovens § 85. Da der ikke er oplyst omstændigheder, som giver grundlag for at fravige udgangspunktet, nedsættes straffen til fængsel i 8 år”.

Der er kun ganske få domme, hvor anvendelsen af straffelovens § 85 ikke har ført til en nedsættelse af straffen.

Et eksempel på fravigelse af udgangspunktet om strafnedsættelse findes i U1996.1056H, der er omtalt under afsnit 3.4.3. samt afsnit 4.2. om jalousidrab. Her blev straffen således både i landsret og Højesteret fastsat til fængsel i 10 år, selv om der var svaret bekræftende på et spørgsmål om anvendelse af straffelovens § 85. Højesteret udtalte, at udgangspunktet for strafudmålingen i jalousidrab er fængsel i 10 år, men fandt trods anvendelsen af straffelovens § 85 ikke grundlag for at ændre strafudmålingen, navnlig under hensyn til, at drabet blev begået på særdeles brutal måde under længerevarende mishandling.

Der er også i praksis eksempler på domme, hvor straffen efter en konkret vurdering er blevet udmålt til fængsel i 8 år, selv om nævningerne ikke har fået forelagt et spørgsmål om strafnedsættelse efter den dagældende bestemmelse i straffelovens § 85.

Dette var tilfældet i U1995.57/2H, hvor den tiltalte havde dræbt sin ægtefælle med tre pistolskud affyret på kort afstand. Et flertal på tre dommere i Højesteret nedsatte straffen fra 10 til 8 års fængsel under hensyn til, at drabet måtte antages at være begået under indflydelse af den svære belastning af tiltaltes sindstilstand, som samlivet med hustruen havde medført. Det fremgik af sagen, at samlivet gennem en lang periode havde været præget af meget stærke spændinger, og at tiltalte adskillige gange havde været udsat for overlast fra hustruens side. Mindretallet (to dommere) fandt ikke grundlag for at nedsætte straffen, idet der ikke havde været stillet spørgsmål om anvendelsen af straffelovens § 85, og disse dommere fandt herefter ikke, at der forelå omstændigheder, som kunne begrunde en fravigelse af den sædvanlige strafudmåling i sager vedrørende samlivsrelateret drab.

3.6.3. Andre forhold, der kan føre til formildelse af straffen

I sager vedrørende drabsforsøg vil strafnedsættelse efter straffelovens § 21, stk. 2, kunne komme på tale, navnlig når forsættet til at begå drabet har haft ringe styrke eller fasthed.

Dette var tilfældet i U2005.2481H, der er omtalt ovenfor under afsnit 3.4.3. Tiltalte havde, efter at samlivet var blevet ophævet omkring 1½ år tidligere, haft et ønske om at genetablere parforholdet, hvilket alene var lykkedes kortvarigt. Da det endelige brud skete ca. en uge før drabet, havde tiltalte mistanke om, at forurettede havde indledt et forhold til en anden mand. Tiltalte ønskede at tale med forurettede om deres forhold, og da de mødtes, havde tiltalte taget en kniv med, som han skjulte under tøjet. Ifølge tiltaltes forklaring ønskede han kun at true forurettede. Da forurettede ikke længere ville lytte på ham, tog han kniven frem og bad hende om at ringe til sin elsker. Forurettede ringede imidlertid til sin nabo og fortalte, at hun var ved at blive slået ihjel. Inden naboen kom hende til undsætning, endte det i tumult mellem parterne, og tiltalte stak forurettede flere gange med kniven, hvorved hun pådrog sig 8 læsioner bl.a. i låret og i siden. Ifølge forurettedes forklaring havde tiltalte fortalt forurettede, at han to gange tidligere havde holdt uden for hendes hus med en kniv, men at han var kørt igen, fordi han var bange for, at han kunne finde på at bruge kniven. Straffen blev i landsretten fastsat til fængsel i 4 år og 6 måneder, og der blev herved lagt vægt på, at parterne havde levet sammen, og at tiltaltes handling måtte anses for at være et udslag af jalousi. Der blev endvidere lagt vægt på, at nævningetinget havde svaret bekræftende på spørgsmål om anvendelse af straffelovens § 21, stk. 2 (om ringe styrke eller fasthed i det forbryderiske forsæt). Tiltalte ankede dommen med påstand om formildelse, mens anklagemyndigheden påstod stadfæstelse. Højesteret stadfæstede dommen uden nærmere begrundelse.

Der henvises i øvrigt til U2004.97H, beskrevet nærmere i afsnit 3.5.3., hvor to drabsforsøg blev straffet med fængsel i 4 år under henvisning til straffelovens § 21, stk. 2. Her var der tale om, at tiltalte havde forsøgt at få dels sin søn og dels en anden mand til at købe en pistol, der skulle bruges til at dræbe tiltaltes hustru, hvilket imidlertid mislykkedes, idet forholdene blev anmeldt til politiet.

3.7. Aktuelle domme

I dette afsnit beskrives fire aktuelle by- og landsretsdomme, der har skabt debat i medierne om straffniveauet i sager om samlivsrelateret drab.

En af disse sager er Vestre Landsrets nævningedom af 1. oktober 2007 (U2008.290V). Her blev en 25-årig mand fundet skyldig i drabet på sin tidligere kæreste. Parterne havde boet sammen i 6-7 år. De var ophørt med at være kærester omkring syv måneder før drabet, men var blevet boende sammen indtil en måned før drabet, hvor tiltalte var blevet anholdt og varetægtsfængslet for grov vold mod samleveren ved at have taget kvælertag på hende. To dage efter løsladelsen fra varetægt opsøgte tiltalte sin tidligere samlever, der midlertidigt opholdt sig hos familie. Her skød han med et afkortet haglgevær – som han ifølge en vidneforklaring havde anskaffet sig for at true nogen – ind gennem et vindue og dræbte sin tidligere samlever.

I landsretten blev der afgivet 19 stemmer for fængsel i 11 år og 5 stemmer for fængsel i 12 år. Der blev ved straffastsættelsen taget udgangspunktet i en straf af fængsel i 10 år for samlivsrelateret drab. Der blev herefter i skærpende retning lagt vægt på, at tiltalte bl.a. tillige var blevet fundet skyldig i grov vold mod forurettede begået forud for drabet, og at drabet blev begået meget kort tid efter, at

tiltalte var blevet løsladt fra varetægtsfængsling for volden. På den baggrund fandt landsretten, at der var grundlag for at fravige udgangspunktet, og straffen blev efter stemmeafgivningen fastsat til fængsel i 11 år.

En anden sag, der har været genstand for betydelig omtale, er Vestre Landsrets ankedom af 7. februar 2008 (Camilla-sagen), hvor en 21-årig mand blev idømt 8 års fængsel for at have stukket sin tidligere kæreste ihjel med adskillige knivstik i bl.a. mave og bryst. Parterne havde kendt hinanden i 2½-3 år, og de havde boet sammen i ca. 1½ år. Forurettede havde afsluttet forholdet kort tid før drabet og var fraflyttet deres fælles hjem. Tiltalte havde mistanke om, at forurettede havde fået en ny kæreste, og havde umiddelbart forud for drabet set forurettedes bil parkeret nær den lejlighed, hvor den formodede nye kæreste boede. Tiltalte ringede herefter til forurettede, som i strid med sandheden oplyste, at hun var hjemme hos sine forældre. Tiltalte tog herefter hjem og hentede en kniv, hvorefter han opsøgte forurettede, idet han ifølge sin egen forklaring ville begå selvmord foran hende. Han forklarede videre, at forurettede fortalte, at hun formentlig ville blive kæreste med den anden mand, og at hun var ligeglad med, om tiltalte begik selvmord, hvorefter han dræbte hende med 11 knivstik. Han forsøgte umiddelbart efter drabet at begå selvmord ved at skære sig selv i håndleddene.

Byretten fastsatte straffen til fængsel i 8 år og anførte som begrundelse for strafudmålingen, at der var tale om et samlivsrelateret drab. Retten lagde herefter i medfør af straffelovens § 82, nr. 7, vægt på, at drabet blev begået i affekt og under indflydelse af stærk sindsbevægelse, efter at tiltalte havde fundet hende i selskab med en anden mand.

I landsretten blev det udtalt, at udgangspunktet for strafudmålingen var fængsel i 10 år, og at der ikke forelå omstændigheder, der kunne begrunde, at dette udgangspunkt skulle fraviges i opadgående retning.

Fire dommere tiltrådte herefter, at tiltalte havde handlet under stærk sindsbevægelse, da han begik drabet, idet disse voterende herved bl.a. lagde vægt på, at tiltalte ikke havde planlagt at dræbe forurettede, idet han ifølge sin egen forklaring havde hentet kniven for at begå selvmord. Der blev endvidere lagt vægt på tiltaltes forklaring om, hvad forurettede havde sagt, lige inden tiltalte begik drabet, herunder at forurettede havde givet udtryk for, at hendes forhold til den bekendte kunne udvikle sig til et kæresteforhold. På den baggrund og under hensyn til, at tiltalte på gerningstidspunktet var 21 år, stemte disse dommere for at fastsætte straffen til fængsel i 8 år.

To dommere udtalte, at der ved "sanktionsfastsættelsen i drabssager i samlivsforhold [er] taget højde for de forhold af formildende og undskyldende karakter, der sædvanligvis ligger bag de ulykkelige omstændigheder, der fører til, at en person, som har været så tæt inde på en anden person, som man har været, når man har været ægtefælle eller samlevende med vedkommende, dræber den anden". På baggrund af, at tiltalte tog hjem og hentede en stor køkkenkniv, fandt disse dommere ikke, at tiltalte, da han begik drabet, havde været i en sindsstilstand omfattet af straffelovens § 82, nr. 7, heller ikke selv om det blev lagt til grund, at forurettede havde talt til tiltalte, sådan som tiltalte havde forklaret. I øvrigt fandt disse dommere, at tiltalte havde dræbt forurettede under udnyttelse af hendes værgeløse stilling og med en så usædvanlig grov hensynsløshed, at disse omstændigheder skulle indgå som

skærpende omstændigheder, jf. straffelovens § 81, nr. 5 og 10. Disse dommere stemte herefter for at fastsætte straffen til fængsel i 10 år.

Dommen er ikke endelig afgjort, idet anklagemyndigheden har anket dommen til Højesteret med påstand om skærpelse af straffen. Sagen skal domsforhandles den 13. november 2008.

Den tredje sag, der har været omtalt i medierne, er Østre Landsrets nævningedom af 14. marts 2008 (U2008.1477Ø). Her blev en mand, der var 22 år på gerningstidspunktet, fundet skyldig i at have slået, sparket og trampet på sin 17-årige kæreste, hvorved hun pådrog sig sådanne kvæstelser, at hun døde umiddelbart efter. På gerningstidspunktet boede parterne sammen hos tiltaltes forældre. Tiltalte var tidligere straffet mange gange, herunder flere gange for vold, og senest i 2005 for grov vold, hvor tiltalte blev idømt et års fængsel for hen over en weekend bl.a. at have tildelt sin daværende samlever knytnæveslag, spark samt slag med genstande. Der blev afgivet 20 stemmer for fængsel i 12 år, 3 stemmer for fængsel i 14 år og 1 stemme for 10 års fængsel. Efter stemmeflertallet blev straffen fastsat til fængsel i 12 år. Disse voterende lagde ved strafudmålingen vægt på dels forstraffene, herunder navnlig den seneste dom på et års fængsel for grov vold mod en samlever, og dels karakteren af den vold, som tiltalte nu havde udøvet, og som havde medført samleverens død. På den baggrund udtalte disse voterende at der forelå sådanne skærpende omstændigheder, at den normale straf for drab i samlivsforhold skulle forhøjes.

Endelig kan nævnes en fjerde sag, Retten i Hillerøds dom af 2. april 2008 (Frederikssund-sagen), hvor en på gerningstidspunktet 22-årig mand blev dømt for drabet på sin jævnaldrende kæreste. Parterne havde været kærester i 3-4 år og var efter nogle år flyttet til Sverige sammen. Nogle dage forud for gerningstidspunktet var kvinden taget til Danmark og var ikke vendt tilbage til bopælen i Sverige. Tiltalte havde mistanke om, at samleveren var ham utro, og han var derfor ifølge sin egen forklaring fast besluttet på at begå selvmord, hvilket var årsagen til, at han få dage før drabet købte en pistol. På gerningstidspunktet var han kørt ud til en landevej, hvor han havde aftalt at mødes med kæresten, idet han skulle aflevere noget tøj til hende. De kom op at skændes, og ifølge tiltalte indrømmede samleveren, at hun havde været ham utro. Tiltalte skød herefter samleveren, mens hun sad i sin bil, hvorefter han kørte bort fra gerningsstedet i sin egen bil. Ifølge tiltaltes forklaring forsøgte han efterfølgende at skyde sig selv, men pistolen virkede ikke. Ifølge den kriminaltekniske undersøgelse bar de patroner, der sad i pistolen efter drabet, ikke præg af at have været forsøgt affyret. Det fremgik af sagen, at tiltalte tidligere var straffet, herunder to gange for vold efter straffelovens § 244.

Retten lagde ved strafudmålingen vægt på, at straffen for drab på samlever som udgangspunkt er 10 år, og at der derved var taget hensyn til de formildende omstændigheder, der sædvanligvis er ved drab på en samlever. Retten fandt herefter ikke, at der i den foreliggende sag forelå særlige formildende omstændigheder, som kunne føre til en fravigelse af udgangspunktet. Retten fandt derimod, at det var en skærpende omstændighed, at tiltalte tidligere var dømt for vold bl.a. over for en tidligere samlever, og at tiltalte efterlod forurettede hårdt såret på en landevej uden at tilkalde hjælp, hvorfor straffen blev fastsat til fængsel i 11 år.

3.8. Strafniveauet i Norge, Sverige og Finland

3.8.1. Indledning

Rigsadvokaten har ved henvendelser til den norske, svenske og finske rigsadvokat anmodet om oplysninger om straffen i disse lande for samlivsrelaterede drab og drabsforsøg.

3.8.2. Norge

Den norske straffelov indeholder følgende bestemmelse vedrørende drab:

”§ 233. Den som forvolder en andens Død, eller som medvirker dertil, straffes for Drab med Fængsel i mindst 6 Aar.
Har den skyldige handlet med Overlæg, eller har han forøvet Drabet for at lette eller skjule en anden Forbrydelse eller unddrage sig Straffen for en saadan, kan Fængsel inntil 21 år anvendes. Det samme gjælder i Gjentakelsestilfælde samt hvor forøvrigt særdeles skjærpene Omstændigheder foreligger.”

Den norske rigsadvokat har ved brev 7. marts 2007 oplyst, at den norske anklagemyndighed har arbejdet på at få straffniveauet i drabssager hævet, hvilket i et vist omfang har vundet gehør i den norske Højesteret. Rigsadvokaten har anført, at det er vanskeligt at angive et præcist udgangspunkt eller ”normalniveau” for strafudmålingen i almindelige drabssager. Det er dog rigsadvokatens opfattelse, at niveauet gennem de sidste år er hævet fra ca. 8 år til 10-11 års fængsel, og at denne udvikling næppe er afsluttet. Hvis der foreligger ”særdeles skjærpene omstændigheder”, f.eks. hvis gerningsmanden har påført forurettede et stort antal knivstik, forurettede har lidt i nogen tid, eller der foreligger andre lignende omstændigheder, som ikke er usædvanlige i drabssager, vil straffen kunne hæves til ikke under 13 års fængsel, medmindre der foreligger andre ekstraordinære omstændigheder.

Rigsadvokaten har oplyst, at der ikke foreligger norsk højesteretspraksis fra de senere år vedrørende drab i samlivsforhold, men at det er vanskeligt i nyere norsk retspraksis at finde støtte for, at drab på ægtefælle eller samlever skal straffes mildere end drab begået mod andre personer. Tværtimod er det Rigsadvokatens opfattelse, at den senere tids fokus i Norge på bekæmpelse af ”vold i nære relationer” let vil kunne føre til strengere straf end ellers. Vedrørende drabsforsøg har Rigsadvokaten anført, at der har været for få højesteretssager til at angive et sikkert normalniveau for strafudmålingen.

Rigsadvokatens udtalelse er vedlagt en oversigt over norske højesteretsdomme i drabssager siden 2000.

Vedrørende samlivsrelaterede drab henviser rigsadvokaten til en højesteretsdom (Rt-2005-1782), hvor en 32-årig mand blev idømt 14 års fængsel for i 2005 at have dræbt moderen til sit barn. Drabet blev begået i forbindelse med et skænderi i en lejlighed, hvor kvinden havde beskyldt manden for at lyve, og hvor manden var vred og skuffet over, at kvinden ikke ville opgive ham som fader til hendes nyfødte søn. Manden stak herefter kvinden, der holdt spædbarnet på sin arm, en gang i ryggen med en

kniv. En datter, der var født i 1997, var vidne til, at moderen døde. Der er ikke anført nærmere oplysninger om samlivsforholdets karakter.

Vedrørende samlivsrelateret drabsforsøg er der i oversigten nævnt en højesteretsdom (Rt-2001-661), hvor en 46-årig mand i landsretten var blevet idømt 4 års fængsel for i 1999 at have stukket en kvinde flere gange med en kniv bl.a. i halsen. Domfældte havde haft et kæresteliggende forhold til kvinden. Kvinden havde nogle uger forud for drabsforsøget afsluttet forholdet, men domfældte havde alligevel flere gange indfundet sig på steder, hvor kvinden var. På gerningstidspunktet havde domfældte gemt sig i nærheden af kvindens bopæl for at opsøge hende, når hun kom hjem. Højesteret afviste anken, idet Højesteret ikke fandt straffen for streng.

3.8.3. Sverige

Den svenske straffelov indeholder følgende bestemmelser vedrørende drab:

”1§. **Mord.** Den som berövar annan livet, dömes för *mord* til fængelse i tio år eller på livstid.

2 §. **Dråp.** Är brott som i 1 § sägs med hänsyn till de omständigheter som föranlett gärningen eller eljest att anse som mindre grovt, dömes för *dråp* til fängelse, lägst sex och högst tio år.”

Den svenske rigsadvokat har i brev af 9. februar 2007 oplyst, at der efter svensk retspraksis ikke idømmes en lempeligere straf, hvis der er tale om samlivsrelateret drab. Rigsadvokaten har i den forbindelse henvist til præmisserne i en landsretsdom fra 2006 vedrørende drab i samlivsforhold, hvoraf fremgår, at det var en straffskærpende omstændighed, at drabet blev begået mod en nærstående, og tiltalte blev bl.a. på den baggrund idømt fængsel på livstid.

3.8.4. Finland

Den finske straffelov indeholder følgende bestemmelser vedrørende drab:

”1 §. **Dråp.** Den som dödar någon skall för *dråp* dömas till fängelse på viss tid, minst åtta år. Försök er straffbart.

2 §. **Mord.** Om ett dråp begås

- 1) med berått mod,
- 2) på ett synnerligen rått eller grymt sätt,
- 3) så att allvarlig allmän fara förorsakas eller
- 4) genom att en tjänsteman dödas, medan denne på tjänstens vägnar upprätthåller ordning och säkerhet, eller på grund av tjänsteåtgärd

och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *mord* dömas till fängelse på livstid. Försök er straffbart.

3 §. **Dråp under förmildrande omständigheter.** Om ett dråp, med beaktande av de exceptionella förhållandena när brottet begicks, gärningsmannens motiv eller andra omständigheter som har samband med brottet, bedömt som en helhet har begåtts under förmildrande omständigheter, skall gärningsmannen för *dråp under förmildrande omständigheter* dömas till fängelse i minst fyra och högst tio år. Försök är straffbart.“

Den finske rigsadvokat har ved brev af 20. februar 2007 oplyst, at de finske domstole i 2004 i gennemsnit har idømt fængsel i 8,8 – 9,1 år for drab og 3,7 år for drabsforsøg. Rigsadvokaten har ikke i sin udtalelse redegjort for straffastsættelsen i sager om samlivsrelaterede drab og drabsforsøg.

3.9. Rigsadvokatens vurdering af straffniveaueet i sager om samlivsrelateret drab og drabsforsøg

Indledningsvis bemærkes, at strafferammen i straffelovens § 237 om manddrab er fængsel fra 5 år indtil på livstid. Der er således i bestemmelsen mulighed for at anvende den strengeste straf, livstid, ligesom der er fastsat en nedre grænse for straffen på fængsel i 5 år. Denne strafferamme gælder også for drabsforsøg, idet der dog i straffelovens § 21, stk. 2, er hjemmel til at nedsætte den for en lovovertrædelse foreskrevne straf, navnlig når forsøget vidner om ringe styrke eller fasthed i det forbryderiske forsæt.

Som det fremgår af afsnit 3.3.2. og afsnit 3.3.3. ovenfor, er det et helt fast udgangspunkt, at straffene i sager om samlivsrelateret drab og drabsforsøg nedsættes i forhold til det almindelige udgangspunkt i sager af denne karakter. Nedsættelsen sker fra henholdsvis 12 år til 10 år i drabssager og fra 6 år til 5 år i sager om drabsforsøg. Der er således tale om en reduktion, der svarer til 1/6 af den almindelige straf.

Foreligger der i samlivsrelaterede drabssager skærpende omstændigheder, forhøjes straffen typisk til fængsel i 12 år, mens straffen ved formildende omstændigheder i almindelighed fastsættes til fængsel i 8 år. Ved skærpende eller formildende omstændigheder i sager om drabsforsøg anvendes normalt strafpositioner i niveaueet mellem fængsel i 4 år til fængsel i 9 år.

Udgangspunktet med en straf på fængsel i 10 år har været gældende i sager om drab siden to højesteretsdomme fra 1993, hvor også anklagemyndigheden i Højesteret havde anført, at en vis nedsættelse af straffniveaueet i sager om drab på ægtefælle eller samlevende kunne overvejes. Siden er det klart tilkendegivet af Højesteret, at en reduktion af straffen også gælder i sager om drabsforsøg.

Det fremgår ikke udtrykkeligt af højesteretsdommene på området, hvilke forhold der nærmere begrundet den nedsatte straf ved samlivsrelaterede drab og drabsforsøg.

Det må imidlertid antages, at begrundelsen først og fremmest skal søges i, at der helt overvejende er tale om sager om drab og forsøg på drab i forbindelse med afslutningen af et samliv eller et kæreste-forhold, og i den følelsesmæssige belastning, som dette har medført for gerningsmanden.

Dette er også kommet til udtryk i en af de domme, der er nævnt i afsnit 3.7. ovenfor om aktuel retspraksis. I Vestre Landsrets dom af 7. februar 2008 henviste to dommere således til ”de forhold af formildende og undskyldende karakter, der sædvanligvis ligger bag de ulykkelige omstændigheder, der fører til, at en person, som har været så tæt inde på en anden person, som man har været, når man har været ægtefælle eller samlevende med vedkommende, dræber den anden”.

Med andre ord anses det som en formildende omstændighed, at gerningsmanden er stærkt følelsesmæssigt belastet af udsigten til afslutningen af sit forhold til partneren eller som følge af, at forholdet allerede er blevet afbrudt.

Dette svarer for så vidt til den almindelige strafudmålingsfaktor, der er lovfæstet i straffelovens § 82, nr. 7, hvorefter det ved straffens fastsættelse skal indgå som en formildende omstændighed, at gerningen er begået under indflydelse af stærk sindsbevægelse, eller der foreligger andre oplysninger om gerningsmandens sindstilstand.

Denne bestemmelse kan også omfatte situationer, hvor gerningsmandens stærke sindsbevægelse er et udslag af jalousi efter konstateringen af, at en (tidligere) ægtefælle, samlever eller kæreste har indledt et forhold til en tredje person, og hvor dette fører til drabet på partneren.

Herudover fremgår af straffelovens § 82, nr. 5, at det ligeledes skal indgå som en formildende omstændighed ved straffens fastsættelse, at gerningen er udført i en oprørt sindstilstand, der er fremkaldt af forurettede. Denne bestemmelse er næppe af betydning i de typiske tilfælde af samlivsrelaterede drab og drabsforsøg, men kan dog være relevant, hvis den dræbte f.eks. som nævnt i U1995.57/2H (omtalt i afsnit 3.4.2. og 3.6.2. ovenfor) adskillige gange har udsat tiltalte for overlast.

Det kan således siges at være i overensstemmelse med almindelige strafudmålingsprincipper, at der kan ske en nedsættelse af straffen, når et drab eller drabsforsøg bliver begået som følge af stærk sindsbevægelse i forbindelse med afbrydelsen af et tæt følelsesmæssigt forhold.

I en række tilfælde kan der dog rejses spørgsmål om, hvorvidt den generelle anvendelse af en lavere straf for samlivsrelateret drab og drabsforsøg er gået videre, end almindelige strafudmålingsprincipper tilsiger.

F.eks. forekommer det ikke i alle tilfælde naturligt at tage udgangspunkt i den lavere strafposition, hvis der er tale om et planlagt drab eller drabsforsøg. Når der har været en forudgående planlægningsfase – uanset om denne har haft en længere varighed eller har været kortere – vil der have været mulighed for, at gerningsmanden kan overveje den strafbare handling, således at en stærk sindsbevægelse forekommer mindre tungtvejende som en undskyldende omstændighed ved fastsættelsen af straffen.

Dette er også kommet til udtryk ved mindretalsudtalelsen i Vestre Landsrets dom af 7. februar 2008 (beskrevet i afsnit 3.7.), hvor to dommere på baggrund af, at tiltalte forud for drabet tog hjem og hentede en stor køkkenkniv, ikke fandt, at der havde foreligget en sindstilstand omfattet af straffelovens § 82, nr. 7. Som et andet eksempel kan nævnes dommen i U2007.1097H (omtalt i afsnit 3.4.5.), hvor straffen for et drabsforsøg blev fastsat til fængsel i 5 år i et tilfælde, hvor tiltalte opsøgte sin tidligere kæreste på hendes bopæl og forsøgte at dræbe hende med en medbragt kniv. Landsretten havde bl.a. under henvisning til, at der var tale om en planlagt forbrydelse, fastsat straffen til fængsel i 6 år.

Også når en samlivsophævelse eller afbrydelse af et kæresteforhold uden samliv ligger tilbage i tiden, forekommer det ikke i almindelighed rimeligt at anvende den lavere strafposition som udgangspunkt

for straffastsættelsen. Som eksempel kan nævnes dommen i U2001.1980H (beskrevet i afsnit 3.4.3.), hvor det seksuelle forhold mellem parterne var afbrudt et halvt år forud for drabet, og hvor samlivet var ophørt endnu tidligere.

Endelig kan det forekomme vanskeligt at begrunde, at forhold, der har været af kortere varighed, og hvor der derfor ikke er etableret en fast sammentømret fælles tilværelse mellem parterne som fundament for gerningsmandens liv, skal kunne udløse en lavere straf end den sædvanlige.

Her kan som et eksempel nævnes sagen i U1998.27H (omtalt i afsnit 3.4.3.), hvor der havde bestået et samliv på 5-6 måneder, og hvor parterne først efter halvandet år genoptog kontakten og et seksuelt samvær, der havde varet nogle måneder forud for drabet. I denne sag spillede det dog formentlig i formildende retning også ind, at den dræbte kvinde på drabstidspunktet var sammen med en anden mand, mens det omvendt må anses som en skærpende omstændighed, at tiltalte trængte ind i kvindens lejlighed og begik drabet efter at have holdt øje med hende uden for hendes bopæl.

Synspunktet kan i øvrigt også anføres for de sager, hvor der aldrig har været en fælles bopæl, men alene et kæresteforhold med hver sin bopæl, jf. f.eks. dommen i U1992.101H (beskrevet i afsnit 3.4.4.), der drejede sig om et kæresteforhold gennem et halvt år uden fælles bopæl, og hvor straffen for drabsforsøg blev fastsat til fængsel i 5 år.

Det er rigsadvokatens opfattelse, at navnlig de konkrete nævnte situationer, hvor der har været anvendt en nedsat strafposition på trods af en forudgående planlægning af drabet, på trods af, at samlivsophævelsen ligger længere tilbage i tiden, eller på trods af en kortere varighed eller intensitet af forholdet mellem parterne, giver grundlag for at overveje anvendelse af "rabatten" ved samlivsrelaterede drab og drabsforsøg.

Herudover er der imidlertid efter rigsadvokatens opfattelse grundlag for mere generelt at overveje, om det fortsat bør gælde, at der tages udgangspunkt i et lavere strafniveau i sager om drab eller drabsforsøg i samlivsrelationer.

Som nævnt ovenfor må baggrunden for den nedsatte straf søges i den følelsesmæssige belastning af gerningsmanden, der opstår som følge af udsigten til afslutningen af et tæt følelsesmæssigt forhold til en partner eller som følge af, at forholdet allerede er blevet afbrudt.

At denne belastning skal medføre en nedsat straf forekommer bedst begrundet i de tilfælde, hvor der er tale om afbrydelse af et langvarigt samliv med fælles bopæl, eventuelt med fælles børn og med en tilknytning mellem parterne også som følge af forhold til partnerens familie, fælles venner samt fælles ejendele og økonomi. I de tilfælde er det forståeligt, at gerningsmanden kan opleve ophøret af forholdet sådan, at "hans verden styrter i grus".

Omvendt kan det anføres, at afbrydelsen af et parforhold er en almindeligt forekommende livssituation, som langt de fleste mennesker oplever en eller flere gange i livet. De fleste unge har således en række kortere eller længere kæresteforhold, inden de finder en mere varig partner, og også for længe-